

Bjarne Laursen
Sanne Ellegaard Jørgensen
Knud Juel

Statens
Institut
for
Folkesundhed

Drukne- dødsfald i Danmark 2001-2013

-og udviklingen 1970-2013

Druknedødsfald i Danmark 2001-2013

-og udviklingen 1970-2013

Knud Juel

Copyright © 2015
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet

Grafisk design: Trefold

Gengivelse af uddrag, herunder figurer og tabeller,
er tilladt mod tydelig gengivelse. Skrifter, der omtaler,
anmelder, citerer eller henviser til nærværende
publikation, bedes sendt til
Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-7899-303-8

Statens Institut for Folkesundhed
Øster Farimagsgade 5A, 2. sal
1353 København K
www.si-folkesundhed.dk

Finansieret af
TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba)
Hummeltoftevej 49
2800 Kgs. Lyngby
info@TrygFonden.dk
www.TrygFonden.dk

Rapporten kan downloades fra
www.TrygFonden.dk og
www.si-folkesundhed.dk

Forord

Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet har på foranledning af TrygFonden og Dansk Svømmeunion udarbejdet denne rapport, der præsenterer analyser af omfanget og årsagerne til druknedød som følge af ulykke, selvmord og drab. Fokus er på drukneulykker. Rapporten er en opfølgning på de tidligere ”druknerapporter”, der er udkommet årligt siden 2009.

De årlige druknerapporter består dels af en basisstatistik med årligt opdaterede tabeller og figurer, dels af udvalgte temaer, der veksler fra år til år. I dette års rapport sættes der, ud over basisstatistikken, fokus på internationale sammenligninger samt ulykker ved fritidssejlad.

Rapportens tal og analyser er baseret på data fra dødsattester, hvor dødsårsagen er angivet som drukning. Dødsattester fra Statens Serum Institut er den mest komplette kilde i Danmark mht. oplysninger om druknedødsfald. Derudover suppleres med andre kilder, herunder presseklip om drukneulykker indsamlet af TrygFonden, rapporter over redningsaktioner i danske farvande, politirapporter og avisartikler indsamlet af Søsportens Sikkerhedsråd samt data fra Rådet for Større Badesikkerhed. Information om danskere druknet i udlandet er indhentet fra SOS Danmark og fra presseklip. Rapporten omfatter kun perioden til og med 2013, da indhentningen af dødsattester tager tid og først er afsluttet efter ca. et år efter afslutningen af et kalenderår.

Bjarne Laursen (seniorforsker, cand.scient., ph.d.), og Sanne Ellegaard Jørgensen (akademisk medarbejder), Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet har gennemført analyserne og udarbejdet rapporten.

Tak til alle, der har stillet materiale og data til rådighed for projektet.

Rapporten er finansieret af TrygFonden.

København, 4. juni 2015

Morten Grønbæk
Direktør
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet

Gurli Martinussen
Direktør
TrygFonden

Indhold

Tabeller og figurer i rapporten	5
Resumé af undersøgelsens resultater	7
Druknedødsfald 2013	7
Druknedødsfald 2001-2013	7
Druknedødsfald som følge af ulykker 2001-2013	8
Druknedødsfald: Udviklingen 1970-2013	8
Selv mord ved drukning 2001-2013	8
English summary	9
Unintentional drowning deaths 2013	9
Drowning deaths 2001-2013	11
Unintentional drowning 2001-2013	12
Drowning deaths 1970-2013 - Danish residents	16
Suicide by drowning 2001-2013	17
Data sources	18
1. Indledning	19
1.1 Baggrund	19
1.2 Formål	19
1.3 Definition af drukning	19
2. Fatale drukneulykker i Danmark 2013	20
2.1 Karakteristika ved fatale drukneulykker 2013	20
2.2 Danskere druknet i udlandet i 2013	23
3. Druknedødsfald i Danmark 2001-2013	24
3.1 Omfang	24
3.2 Udviklingen i døds måde ved drukning	24
3.3 Køn og aldersfordeling	25
3.4 Bopælsland	25
3.5 Datakilder i 2013	26
3.6 Ubestemt døds måde	26
4. Fatale drukneulykker i Danmark 2001-2013	27
4.1 Omfang, udvikling og omstændigheder	27
4.2 Sted for drukneulykken	28
4.3 Aktivitet før drukneulykken	29
4.4 TEMA: Fritidsaktivitet i båd	33
4.5 Andre til stede på ulykkestidspunktet	43
4.6 Genoplivning forsøgt	44
4.7 Børns drukneulykker	44

4.8. Fatale drukneulykker i regionerne	46
5. Drukning internationalt.....	50
5.1 Overblik	50
5.2 Kønsforskelle	51
5.3 Børn	52
5.4 Udvikling	53
6. Druknedødsfald blandt danskere druknet i Danmark 1970-2013.....	54
6.1 Omfang	54
6.2 Udvikling over tid	54
7. Selvmord ved drukning.....	57
7.1 Omfang og udvikling	57
7.2 Sted for hændelsen	58
7.3 Årsager til selvmord ved drukning	58
8. Metode.....	59
8.1 Begreber anvendt i rapporten	59
8.2 Datakilder og analyser	60
8.3 Revurdering af døds måde	62
8.4 Datakvalitet, sammenfatning	63
8.5 Variable	63
Referencer.....	65
Bilagstabeller.....	66

Tabeller og figurer i rapporten

Tabeller

Tabel 1: Danskere druknet i udlandet 2013	23
Tabel 2: Druknedødsfald 2001-2013, opdelt på døds måde og år	24
Tabel 3: Kønsfordeling i antal og procent for druknedødsfald 2001-2013, opdelt på døds måde	25
Tabel 4: Druknedødsfald 2001-2013, opdelt efter døds måde og alder	25
Tabel 5: Druknedødsfald i 2001-2013, opdelt på bopælsland	26
Tabel 6: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aldersgrupper og år	27
Tabel 7: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på sted og år	29
Tabel 8: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på sted og køn	29
Tabel 9: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og aldersgrupper	30
Tabel 10: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og køn	31
Tabel 11: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og år	32
Tabel 12: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og måned for ulykke	32
Tabel 13: Fatale ulykker blandt fritidssejlere 2001-2013, opdelt på bådtype	35
Tabel 14: Årsager til fatale ulykker blandt fritidssejlere 2001-2013	35
Tabel 15: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på sted og aldersgruppe	37
Tabel 16: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på aldersgruppe og år	38
Tabel 17: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på sted og måned for ulykke	38
Tabel 18: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på sted og køn	40
Tabel 19: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på alder og køn	40
Tabel 20: Andre til stede ved fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet	43
Tabel 21: Genoplivning 2001-2013, opdelt på aktivitet forud for druknehændelserne	44
Tabel 22: Fatale drukneulykker blandt 0-17 årige børn 2001-2013, opdelt på år og køn	45
Tabel 23: Fatale drukneulykker blandt 0-17 årige børn 2001-2013, opdelt på alder og aktivitet	45
Tabel 24: Selvmord ved drukning, opdelt på aldersgrupper og år	57
Tabel 25: Selvmord ved drukning opdelt på sted og køn	58
Tabel B1: Druknedødsfald i Danmark i perioden 1970-2013 opdelt på døds måde og år (kun danskere)	67
Tabel B2: Fatale drukneulykker i Danmark i perioden 1970-2013 opdelt på år, køn og alder (kun danskere) ...	68

Figurer

Figur 1: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på hhv. rater pr. 100.000 befolkning og antal døde	20
Figur 2: Fatale drukneulykker, opdelt på sted.....	21
Figur 3: Fatale drukneulykker, opdelt på aktivitet	22
Figur 4: Fatale drukneulykker, opdelt på aldersgrupper	22
Figur 5: Kort over fatale drukneulykker 2013	23
Figur 6: Kort over drukneulykker ved fritidssejls 2001-2013.....	36
Figur 7: Udvikling i drukneulykker blandt fritidssejlere 2001-2013	37
Figur 8: Kort over fatale badeulykker i 2001-2013	39
Figur 9: Kort over fatale drukneulykker i forbindelse med færdsel på havn 2001-2013	41
Figur 10: Fatale drukneulykker 2001-2013, opgjort på regioner.....	46
Figur 11: Fatale badeulykker 2001-2013, opgjort på regioner.	47
Figur 12: Fatale drukneulykker i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd 2001-2013, opgjort på udviklingen i regioner.....	48
Figur 13: Fatale drukneulykker i relation til færdsel på havn 2001-2013, opgjort på regioner.....	49
Figur 14: Hyppigheden af druknedødsfald internationalt.....	50
Figur 15: Incidensrate af drukneulykker i udvalgte lande, gennemsnit 2009-2011 eller nyeste tal	51
Figur 16: Andel af kvinder blandt de døde i drukneulykker. Data fra 2009	51
Figur 17a: Incidensrate af drukneulykker for børn under 15 år i udvalgte lande, gennemsnit 2009-2011 eller nyeste tal	52
Figur 17b: Andel af børn under 15 år blandt druknede i ulykker i udvalgte lande, baseret på gennemsnit 2009-2011 eller nyeste tal	52
Figur 18: Udvikling i rate af drukneulykker for udvalgte lande 1990-2011.....	53
Figur 19: Udvikling i rate af drukneulykker blandt børn for udvalgte lande 1990-2011	53
Figur 20: Danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2013, opdelt på døds måde	55
Figur 21: Danskere druknet i Danmark som følge af selvmord eller ulykke i perioden 1970-2013, opdelt på køn.....	55
Figur 22a+22b: Danskere druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2013, fordelt på aldersgrupper	56
Figur 23: Selvmord ved drukning 1970-2013 for mænd og kvinder.....	57

Resumé af undersøgelsens resultater

Druknedødsfald 2013

I alt druknede 89 personer i Danmark i 2013 som følge af ulykke, selvmord eller ubestemt dødsårsag. Ingen af druknedødsfaldene i 2013 var drab. Af de 89 druknedødsfald døde 48 personer som følge af drukneulykker, hvilket er et fald i forhold til 2012 og det næstlaveste antal i alle de registrerede år. Kun antallet i 2011 var lavere, nemlig 43.

Druknedødsfald 2013, hovedresultater:

- Otte personer mistede livet i drukneulykker på åbent hav/fjord, hvilket er det næstlaveste årlige antal i perioden 2001-2013.
- Tolv personer døde pga. drukneulykker i havne.
- Ved de danske kyster døde 14 personer pga. drukneulykker i 2013.
- Elleve personer druknede i forbindelse med badning eller svømning.
- Ti personer druknede i forbindelse med færdsel til fods på havn.
- To børn under 18 år døde ved drukning i 2013.
- Der var 36 druknedødsfald i 2013 som følge af selvmord, hvilket er det største antal siden 2009.
- Fem af de druknede var udlændinge, og en var af ukendt nationalitet.
- I 2013 lå antallet af druknedødsfald pr. 100.000 indbyggere på 1,48 mod 1,87 gennemsnitligt i det foregående tolv år (2001-2012).
- I 2013 var antallet af drukneulykker pr. 100.000 indbyggere 0,79 mod 0,99 gennemsnitligt i det foregående tolv år (2001-2012).
- Der døde mindst otte danskere i udlandet i forbindelse med drukning i 2013.

Druknedødsfald 2001-2013

I alt døde 1.464 personer som følge af drukning i Danmark i perioden 2001-2013. Af disse var 816 (56%) ude for en drukneulykke, 500 (34%) begik selvmord, fire blev dræbt, mens dødsårsagen for de resterende 144 (10%) tilfælde var ubestemt. Hovedparten af de druknede var danskere (1.305, svarende til 89%), mens de øvrige var udlændinge eller af ukendt nationalitet (159, svarende til 11%), heraf flest fra Tyskland (93 døde).

Druknedødsfald som følge af ulykker 2001-2013

I alt døde 816 personer som følge af en drukneulykke i Danmark, heraf 48 i 2013. Antallet er et fald i forhold til 2012 og det næstlaveste antal i alle de registrerede år, kun antallet i 2011 (43) var lavere.

Fatale drukneulykker 2001-2013 i hovedtræk:

- 816 personer døde som følge af en drukneulykke i Danmark i perioden 2001-2013.
- Der var langt flere mænd (86%) end kvinder (14%).
- Der var en overvægt af 45-64 årige, som udgjorde 43% af alle de døde i drukneulykker, mens kun fem % var børn under 15 år.
- Omstændighederne ved børns drukneulykker afhæng af barnets alder. Spædbørn druknede i badekar, småbørn ofte i havebassiner og større børn især ved badning.
- Alkohol var en faktor i mere end hver fjerde drukneulykke (27%), særligt udtalt ved ulykker relateret til færdsel på havn (64%). I 2013 havde otte ud af de ti drukneofre i forbindelse med færdsel på havn indtaget alkohol forud for ulykken.
- De hyppigste steder for drukneulykker var: Åbent hav eller fjorde (25%), havne (24%), langs kyster og strande (20%), søer (9%) og ved/i vandløb (8%).
- De tre hyppigste aktiviteter forbundet med drukneulykker var: fritidsaktiviteter i båd (22%), badning og svømning (17%) og drukneulykker, der skete som følge af færdsel til fods på havn (17%). Dog var 20% af dødsfaldene uoplyst eller ukendt med hensyn til afdødes aktivitet op til drukneulykken.
- Udlændinge udgjorde 16% af alle døde i drukneulykker og 30% af dødsfaldene som følge af badeulykker i perioden 2001-2013.
- Blandt 232 druknede fritidssejlere skete de 69 drukneulykker i forbindelse med fiskeri, 94 i forbindelse med sejlads og 13 i forbindelse med andre aktiviteter til søs. 56 druknede mens båden var i havn, næsten alle ved på- eller afstigning.
- Ulykkerne ved fritidssejlads skyldes hyppigst fald overbord og kæntring. Medvirkende faktorer var hårdt vejr, alkohol, dårligt helbred og garn i skruen. Kun få benyttede redningsvest.

Druknedødsfald: Udviklingen 1970-2013

På baggrund af data fra Dødsårsagsregisteret er det muligt at følge udviklingen i druknedødsfald over en længere periode. Disse historiske data omhandler dog alene danskere, der er druknet i Danmark. I alt 7.731 dødsfald blandt personer med fast bopæl i Danmark er i perioden 1970-2013 registreret i Dødsårsagsregisteret med drukning som den grundlæggende dødsårsag.

- Det årlige antal af druknedødsfald blandt danskere i Danmark faldt markant i perioden fra 213 i 1970 til 83 i 2013.
- Antallet af fatale drukneulykker blandt danskere i Danmark faldt i samme periode fra 139 til 44.

Selv mord ved drukning 2001-2013

- I perioden 2001-2013 begik 500 personer selvmord ved drukning.
- Der var stort set lige mange mænd (53%) som kvinder (47%), som begik selvmord ved drukning.
- Selvmord ved drukning var hyppigst blandt voksne over 45 år og i særdeleshed for 75+ årige, som udgør 23% af selvmordene ved drukning.
- Antallet af selvmord ved drukning er faldet siden 1981, særligt blandt kvinder.
De fleste drukneofre valgte at tage i havnen for at drukne sig (34%), næstflest valgte at gå ud i vandet fra stranden/kysten (19%), mens søer var tredjehyppigste lokalitet (15%).

English summary

Unintentional drowning deaths 2013

In 2013, eighty-nine people died by drowning in Denmark, which is less than in 2012 (104). Forty-eight of the drowning deaths were unintentional.

Figure A illustrates the trend in the annual number and rate of unintentional drowning deaths in the period 2001-2013. In 2013, the rate per 100,000 inhabitants was 0.79 compared to an average of 0.99 per 100,000 for the preceding twelve years.

Figure A: Unintentional drowning deaths in Denmark 2001-2013. Total number and incidence per 100,000 for Danes (persons with residence in Denmark)

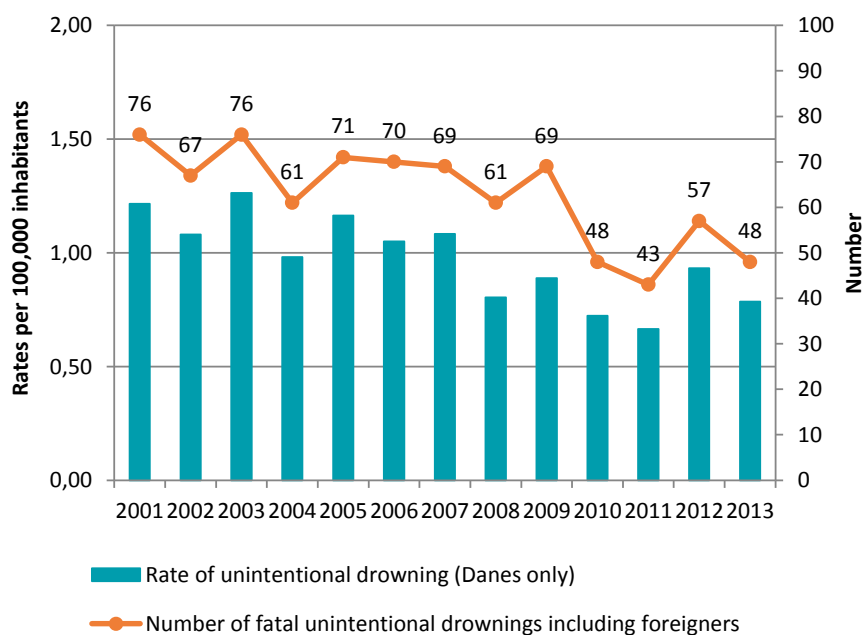
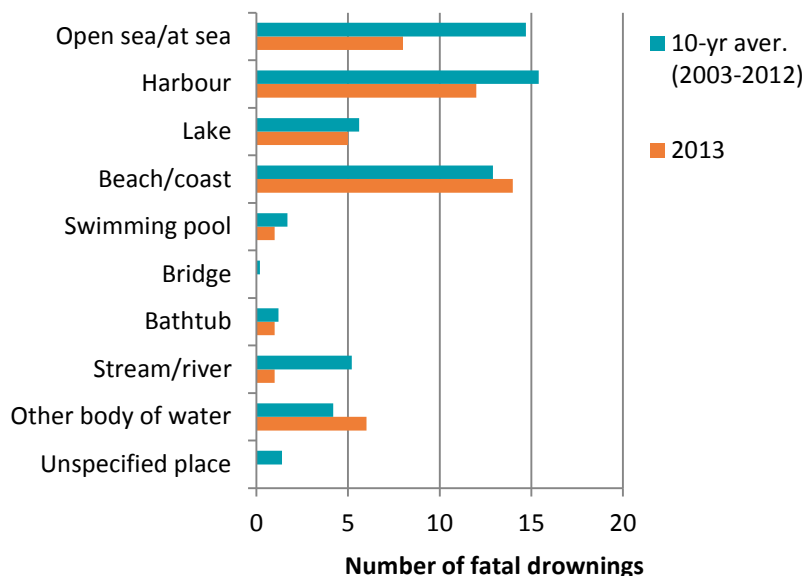

Figure B and Figure C show the place of occurrence of the drowning incidents and the activity of the drowned person prior to the accident, for 2013 compared to the 10-year average 2003-2012.

In 2013, there were in particular fewer unintentional drowning deaths at sea (eight deaths) and streams/canals (one death) than the annual average during 2003-2012. The number of unintentional drowning deaths at coasts was close to the average (fourteen).

Figure B: Fatal unintentional drowning deaths, by location

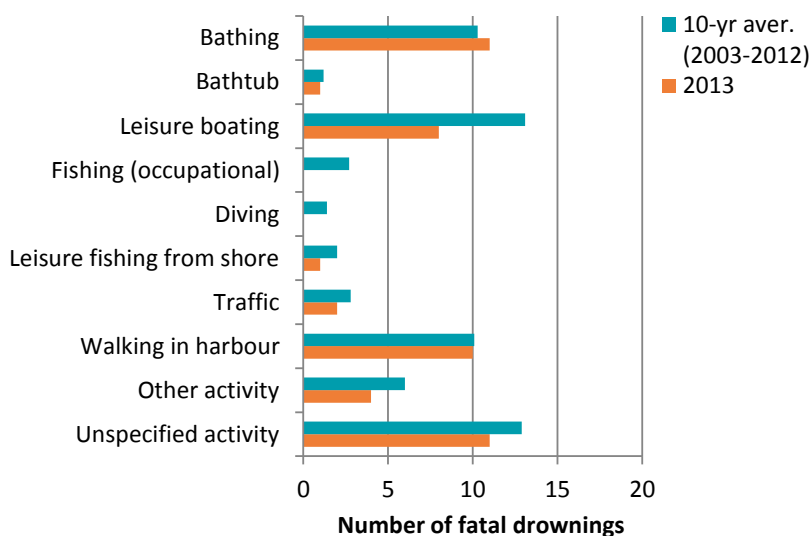

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Unintentional drowning incidents often occur without witnesses; hence in some cases we lack information about the activity of the victim just before the accident and the circumstances of the drowning. In 2013, this information was missing in 11 of the 48 fatal drowning events (Figure C).

Figure C present the average annual number of unintentional drowning deaths by activity in 2013 compared to the period 2003-2012. In 2013, markedly fewer were engaged in leisure boating, and no drowned when diving or during occupational fishing, at least in the Danish area.

Figure C: Fatal unintentional drowning deaths, by activity

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Drowning deaths 2001-2013

In the period 2001-2013, a total of 1,464 people died by drowning in Denmark. Of these deaths 816 (56%) were accidents, 500 (34%) were suicides, four were homicides, and the manner of death was undetermined in 144 (10%) cases. The number of drowning deaths averaged 113 per year during the period (Table A).

Manner of death

The number of unintentional drowning deaths was fairly constant until 2009 with approx. 60 to 70 deaths per year. In 2011, however, the number reached a minimum of 43, and in 2013 it was 48. The average annual number of suicides by drowning was 38, similarly with the lowest number (21, 28, and 32 deaths) in 2010, 2011, and 2012 (Table A). Table B shows the rates per 100,000 among Danish residents.

Sex and age

Men accounted for the vast majority of fatal drowning deaths (1070 corresponding to 73%); this gender inequality related especially to unintentional drowning, 86% occurred among men.

Most drowning deaths occurred in the age group 45-64 years (612 corresponding to 42%). Children under 15 years of age comprised only a small proportion (48 corresponding to 3%). The highest number of suicides by drowning was among the elderly above 75 years of age (113 or 23%) (Table C).

Table A: Drowning deaths during 2001-2013, by year and manner of death

Manner of death	Aver 2001-2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Unintentional	70	69	61	69	48	43	57	48	816
Suicide	43	44	38	36	21	28	32	36	500
Homicide	1	0	0	0	0	0	0	0	4
Undetermined	10	13	19	13	9	7	15	5	144
Total	124	126	118	118	78	78	104	89	1,464

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Table B: Number and rates of drowning by manner of death, 2001-2013

Manner of death	Number (all)	Percent	Danish residents only	Incidence rate per 100,000*
Unintentional	816	56%	689	0.97
Suicide	500	34%	486	0.68
Homicide	4	0.3%	4	0.006
Undetermined	144	10%	126	0.18
Total	1,464	100%	1305	1.84

**Rates based on death by drowning among Danish residents only.*

Table C: Drowning deaths during 2001-2013, by age and manner of death

Manner of death	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Not specified	Total
Accident	17	26	64	53	90	178	177	119	84	8	816
Suicide	0	0	6	29	46	95	110	100	113	1	500
Homicide	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Undetermined	1	0	5	11	25	20	32	25	24	1	144
Total	21	27	75	93	161	293	319	244	221	10	1,464

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Country of residence

Persons without permanent residence in Denmark account for 11% of all drowning deaths in the period and 16% of all unintentional drowning deaths. The majority of the deceased were tourists, leisure sailors or professional fishermen. The largest group were Germans visiting Denmark as tourists or leisure sailors. The second largest group were Poles, who were predominantly fishermen or crew members on ships.

Table D: Drowning deaths during 2001-2013, by country of residence and manner of death

Manner of death	Denmark	Germany	Norway	Sweden	Poland	Other and unspecified	Total
Unintentional	689	82	9	5	12	19	816
Suicide	486	5	2	4	0	3	500
Homicide	4	0	0	0	0	0	4
Undetermined	126	6	3	1	2	6	144
Total	1,305	93	14	10	14	28	1,464

Unintentional drowning 2001-2013

In the period 2001-2013 a total of 816 people died by unintentional drowning in Denmark. In this period, the 45-64-year-olds had the highest incidence of drowning, while children aged 0-14 years had the lowest. Unintentional drowning deaths among the 15-34-year-olds decreased, while it remained almost unchanged among the 45-64-year-olds. During the period 2001-2013, among children below 15 years, the annual number of fatal unintentional drowning deaths was low and decreasing.

Location of unintentional drowning deaths

In the period 2001-2013, the majority (68%) of the cases of fatal unintentional drowning occurred in open sea, harbour or at beach/coast (Table E). For men, most of the drowning accidents occurred at sea or in harbours, whereas for women most occurred at beach/coast and in lakes. About half (47%) of the unintentional drowning accidents at sea or in harbours occurred among 45-64-year-olds. Most people who drowned at beaches/coasts were over 45 years

(74%), while unintentional drowning in private swimming pools and public swimming baths occurred mostly for children and adolescents.

Table E: Unintentional drowning deaths 2001-2013 by location and year

	Aver. 2001-2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total	%
Open sea/at sea	18	21	13	28	5	12	8	8	200	25%
Harbour	18	12	11	17	10	10	15	12	199	24%
Lake	6	5	7	3	5	6	7	5	72	9%
Beach/coast	11	12	19	10	8	8	20	14	164	20%
Swimming pool	3	1	3	0	0	1	1	1	23	3%
Bathtub	2	1	1	2	0	2	0	1	16	2%
Bridge	1	1	0	0	0	0	0	0	4	0.5%
Stream/river/canal	6	4	2	2	7	3	5	1	65	8%
Other body of water	4	6	2	0	2	0	0	6	54	7%
Unspecified	2	6	3	7	11	1	1	0	19	2%
Total	70	69	61	69	48	43	57	48	816	100%

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Activity at the time of drowning

About one fifth of unintentional drowning deaths occurred during leisure boating/sailing (21%), a little less during bathing or swimming (17%) and whereabouts causing falls in the harbour (17%). Together, these activities account for 55% of all unintentional drowning deaths and 69% of those for which the preceding activity was known. Of the 36 traffic-related drowning deaths most occurred in cars (29), usually by driving into the harbour, in a river or lake. Five accidents occurred while riding bikes and two while riding a moped.

Alcohol was a major factor in unintentional drowning; in 218 cases (27%) the drowned had been drinking alcohol before the event. In 19 of the 141 fatal bathing accidents (14%), the victim had been drinking alcohol before the accident. In nearly half of the traffic-related drowning deaths, it appears that alcohol was involved.

The category "other activities" covers many different activities, including walking by a river, or a lake, boarding a boat (outside a harbour), various activities on ice, driving a tractor or other vehicles.

Table F: Unintentional drowning 2001-2013, by activity and age

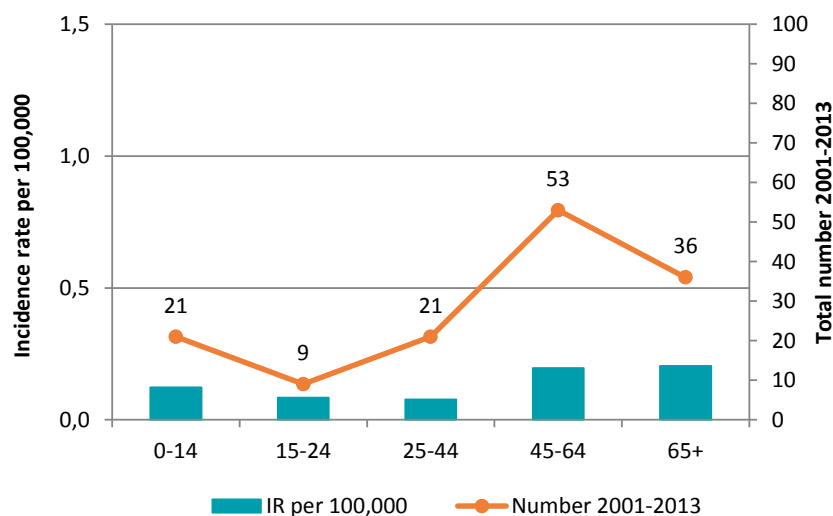
	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Un-spec	Total	%
Bathing	0	20	9	9	12	30	23	21	15	0	140	17%
Bathtub	3	0	0	0	1	5	2	1	4	0	16	2%
Boating (leisure activity)	0	0	9	10	24	44	53	27	8	1	176	22%
Fishing (occupational)	0	0	2	3	7	6	4	4	0	7	33	4%
Diving	0	0	3	3	6	6	1	0	0	0	19	2%
Fishing from shore (leisure)	0	0	0	0	2	5	7	7	1	0	22	3%
Traffic	0	0	9	3	6	5	6	2	5	0	36	4%
Walking in harbour	0	0	12	10	10	30	42	26	7	0	137	17%
Other	10	2	4	6	11	17	13	10	5	0	78	9%
Unknown	3	4	16	9	11	30	26	21	39	0	159	20%
Total	17	26	64	53	90	178	177	119	84	8	816	100%

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Drowning when bathing or swimming

In the period 2001-2013, between five and sixteen persons drowned annually while bathing or swimming. In total, 141 people drowned when bathing. Twenty-one (15%) were children below 15 years of age, while adults over 45 years accounted for the majority (90, corresponding to 64%). Men constituted 78% and women 22%. Drowning most often occurred at the beach (70%). A minor part occurred in swimming pools (indoor or outdoor, 12%) and lakes (8%). Foreigners (tourists) accounted for 30% of all unintentional drowning deaths when bathing (mainly at the beach). Drowning when bathing or swimming occurred mainly in July and August (67%).

Figure D: Unintentional drowning deaths while bathing/swimming 2001-2013. Number and rate per 100,000 inhabitants, by age group

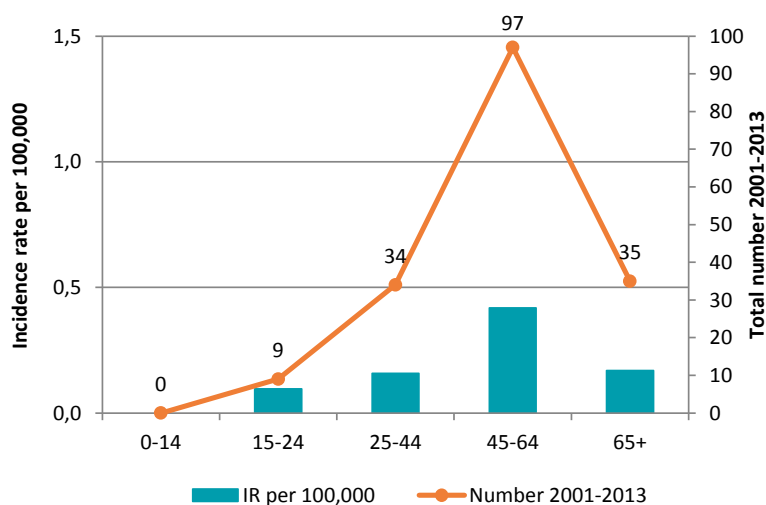
The total numbers includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters, while the incidence rates are based on Danes only.

Drowning related to leisure boating

During 2001-2013 a total of 176 persons drowned during leisure boating. All the deceased persons were above 18 years of age, most were between 45-64 years (55%), and almost all were men (96%). Many drowned while fishing (69) – the majority had sailed out in small boats to angle or tend fishing nets*. Many sailing accidents occurred, however, during ordinary leisure boating. In addition, nine people were kayaking and four were canoeing.

Most accidents were falls overboard and capsizing. Contributing factors were severe weather, alcohol intake, poor health and fishing net in the propeller. Only a few among the drowned persons used a functioning life jacket.

Figure E: Unintentional drowning deaths during leisure boating 2001-2013. Total number and rate per 100,000, by age group

The total numbers includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters, while the incidence rates are based on Danes only.

*) Leisure fishing using fixed 3 x 45 m fishing nets or traps are allowed in Denmark. The leisure fisherman must apply for a permit to practice this sort of fishing.

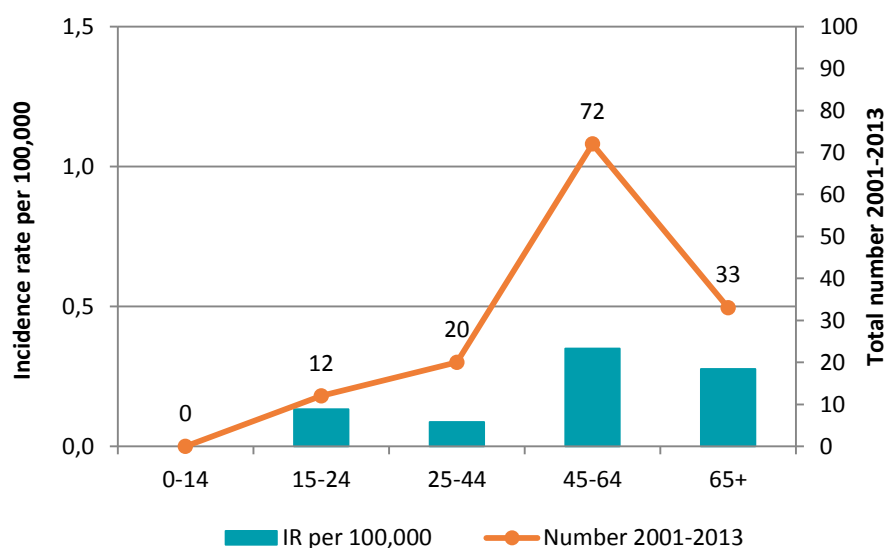
In only 16 of the 176 cases (9%) it was stated that the deceased was wearing a life jacket. Reports indicated that alcohol had been involved in at least 32 (18%) of the cases.

Drowning during walking around causing falls in harbours

In the period 2001-2013, totally 137 people drowned during falls in harbours when walking around. One was aged 16 years, two were 17 years and the remaining individuals were older. The vast majority were men (128, corresponding to 93%), and the majority were between 45 and 64 years old (72, corresponding to 53%). Only 16% of the drowning events were witnessed by others. Most of the accidents were discovered when the deceased was missing or was found lifeless in the water. In 2013 ten persons drowned during walking in harbours; of these, nine were men.

* Leisure fishing using fixed 3 x 45 m fishing nets or traps are allowed in Denmark. The leisure fisherman must apply for a permit to practice this sort of fishing.

Figure F: Unintentional drowning deaths when walking in harbours 2001-2013. Total number and rates per 100,000, by age group

The total numbers includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters, while the incidence rates are based on Danes only.

Drowning deaths 1970-2013 - Danish residents

In total 7,731 Danish residents drowned during the period 1970-2013. Of these, 3,313 were unintentional drowning deaths (43%), 3,674 (48%) were suicides and 35 deaths were homicides (0.5%). The manner of death was undetermined for 709 (9%) of the drowning deaths.

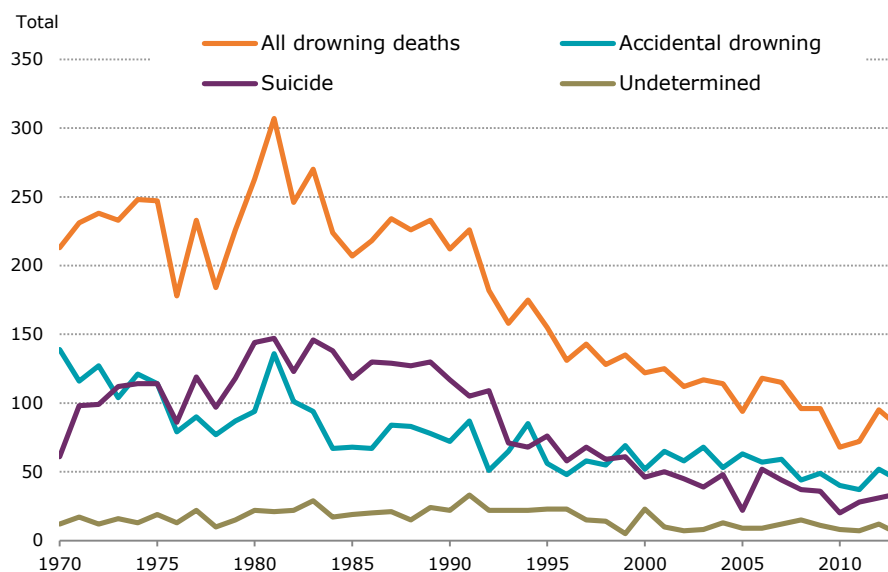
Trend 1970-2013

The annual number of Danish residents who drowned in Denmark dropped significantly in the period 1970-2013, from a maximum of 307 drowning deaths in 1981 to 83 in 2013 (Figure G). The annual average number was 176 for the whole period.

The number of fatal unintentional drowning deaths declined from 139 in 1970 to 44 in 2013, and most among children, adolescents and adults less than 44 years of age, while the number among 45-64-year-olds and in the oldest group over 65 years remained about unchanged.

The trend in suicides by drowning showed a different pattern: The period 1970-1981 was characterized by an increase in the number of suicides from 61 to 147 annually, while the subsequent period up to 2013 was characterized by a decrease to 34 in 2013. Particularly among women, the number of suicides by drowning fell markedly in the period and was during the last decade lower than among men. The annual number of suicides by drowning has been below 53 per year since 2000.

Figure G: Danish residents who drowned in Denmark 1970-2013

The table includes both Danes and foreigners. "Danes" means residents in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Suicide by drowning 2001-2013

- During 2001-2013 in total 500 persons committed suicide by drowning in Denmark.
- Of these, 53% were men and 47% were women; 97% were Danish residents.
- Suicide by drowning was most frequent among adults above 45 years of age and in particular above 75 years of age.
- The number of suicides has decreased since 1981, in particular among women.
- Most committed suicide in the harbour (34%), from the coast (19%), or in a lake (15%).
- In at least 60% of the suicides depression was a contributing factor.

Data sources

The study is based on the following data sources:

- National Cause of Death Register, Statens Serum Institut.
- Death certificates concerning drowned Danes and foreigners, gathered from the National Board of Health (from 2013 Statens Serum Institut).
- Reports concerning rescue operations, police reports and newspaper articles on drowning collected by the Danish Maritime Authority (period from 2002-2013).
- Information on drowning during the period 2007-2013 by the Danish Council for Greater Water Safety, primarily based on newspaper articles.
- Additional information on the drowning cases drawn from the internet.
- Press releases on drowning incidents in 2009-2013, collected by TrygFonden.
- Data supplied by SOS International.

Evaluation of the coding of manner of death

A review was carried out of all death certificates concerning deaths by drowning in order to verify the stated manner of death. All certificates with the following causes of death were included: ICD10 codes: V90, V92, W65-W74, X31, X38, X39, X71, X92, Y21 or one of the diagnosis T68 (hypothermia) and T75.1 (drowning and submersion). The reassessment was performed by a forensic specialist, skilled in classification of causes and manner of death. In the review, information about the circumstances and the location of the drowning, as well as any medical information were taken into account.

By 2007, the Danish National Board of Health changed the registration practice of death certificates and causes of death to a system of direct electronic reporting by the medical doctor, who had issued the death certificate. This meant that the coding of ICD10 Codes for the underlying and contributory causes of death to the Cause of Death Register was performed by the medical doctor at the post mortem examination, and not as previously by skilled coding staff in the National Board of Health that received all death certificates with doctors' notifications. Compared to former practice, a relatively large share of the electronic death certificates lacks information on the circumstances of the death. Furthermore, the coding of causes of death is obviously incorrect in a number of cases, and the manner of death is not stated. However from 2010 the quality of coding has improved compared to 2007-2009.

Completeness of the data

For the years 2007 onwards, approx. 5% of all deaths occurring in Denmark were not listed in the Cause of Death Register, presumably due to the fact that the death certificates had not been submitted to the National Board of Health. If this percentage also applies to drowning deaths, approx. 30 death certificates might be missing for these years. However, most of these drowning deaths were probably identified through the review of the alternative data sources, listed above.

1. Indledning

1.1 Baggrund

Statens Institut for Folkesundhed (SIF), Syddansk Universitet, har hvert år siden 2009 udarbejdet en druknestatistik, der beskriver forekomsten og karakteren af drukning i Danmark. Der har i de tidligere rapporter, ud over de faste opgørelser, været sat fokus på forskellige temaer, heriblandt de socioøkonomiske forhold blandt de druknedøde, sygehusbehandling af drukneofre, sæsonvariation m.m. I denne rapport sættes fokus på internationale sammenligninger samt ulykker i forbindelse med fritidsaktivitet i båd.

Oplysninger om drukning i Danmark kan indhentes fra flere forskellige kilder. Dødsattester på personer, der er døde pga. drukning i Danmark, udgør hovedkilden i den database over druknedødsfald, som er oparbejdet på SIF. Oplysningerne fra dødsattesterne suppleres med information fra andre kilder, bl.a. TrygFondens presseklip om drukning og fra redningstjenestens rapporter om redningsaktioner på og nær vand (herunder politi, Falck, Forsvarets Operationscenter Redningscentralen (FRC) - tidligere Søværnets Operative Kommando (SOK)). I afsnit 8 beskrives datakilder og metode i detaljer.

1.2 Formål

Formålet med dette års druknestatistik er at beskrive:

- Karakteristika ved de ulykkesrelaterede druknedødsfald i 2013 sammenholdt med tidligere år.
- Omfanget og omstændighederne omkring druknedød i Danmark i perioden 2001-2013.
- Udviklingen i druknedødsfald blandt danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2013.
- En særlig analyse af drukneulykker i forbindelse med fritidssejlsads.
- Udvikling af druknedødsfald i Regionerne.
- Sammenligning med drukning i andre lande.

Det primære fokus er drukneulykker, men drukning som følge af selvmord og drab vil blive beskrevet i udvalgte afsnit og tabeller.

1.3 Definition af drukning

Druknedødsfald: Inkluderer de druknedødsfald, hvor drukning er angivet som den primære dødsårsag på dødsattesten. Dernæst er også dødsfald kodet som nedkøling i vand medtaget, da det kan være svært at bestemme den egentlige årsag til druknedødsfaldet - disse udgør ca. 1%. Medtaget er også dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en senfølge af en ikke-fatal drukneulykke. Senfølgerne medregnes, da dette netop angiver, at drukning er den tilgrundliggende årsag til dødsfaldet.

Døds måde ved drukning: Omfatter drukning ved ulykke, selvmord, drab eller uoplyst døds-måde. Ved ulykker benyttes begrebet fatale drukneulykker til forskel fra ikke fatale drukneulykker.

2. Fatale drukneulykker i Danmark 2013

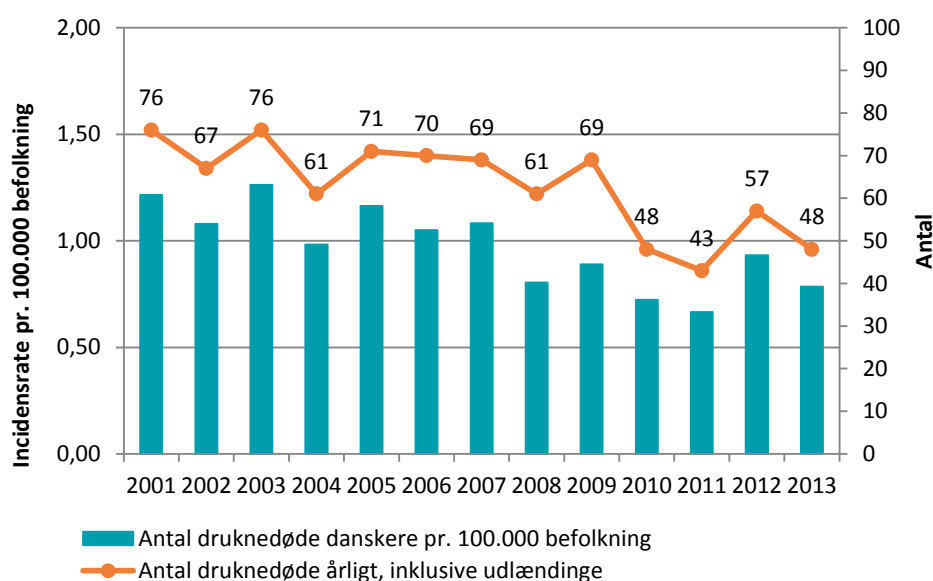
I 2013 døde 89 personer i Danmark som følge af drukning, hvilket er lavere end i 2012, hvor der var 104. Kun antallene i 2010 og 2011 var lavere, nemlig 78 begge år. Ud af de 89 druknedødsfald i 2013 skete 48 som følge af drukneulykker. I dette kapitel karakteriseres de ulykkesrelaterede druknedødsfald i 2013 sammenlignet med forekomsten i perioden 2001-2013. I kapitel 4 beskrives udviklingen og årsagerne til fatale drukneulykker i perioden 2001-2013 mere uddybende.

2.1 Karakteristika ved fatale drukneulykker 2013

Som figur 1 illustrerer, døde 48 personer i drukneulykker i 2013. Antallet er et fald siden 2012, men højere end i 2011, som var året med det laveste antal døde i drukneulykker hidtil, med i alt 43 dødsfald. Gennemsnittet i perioden 2001-2012 var 64 døde årligt.

De blå søjler viser raten af drukneulykkesdødsfald i forhold til befolkningens størrelse, opgjort som antal pr. 100.000 indbyggere. Da vi ser på antallet af dødsfald i forhold til befolkningens størrelse i Danmark, er kun medtaget druknedøde danskere (personer med fast bopæl i Danmark). Raten var i 2013 på 0,80 pr. 100.000 indbyggere mod 0,98 gennemsnitligt i perioden (2001-2012).

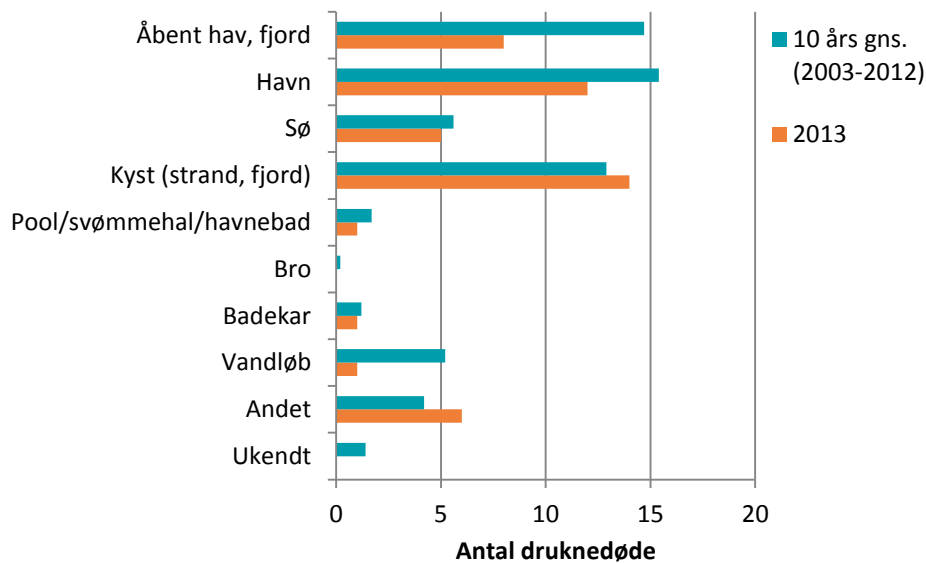
Figur 1: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på hhv. rater pr. 100.000 befolkning og antal døde

I figur 2 og figur 3 vises for 2013 henholdsvis, hvor ulykkerne skete (ulykkessted), og hvad personerne var i gang med, da ulykken skete (aktivitet), sammenholdt med et 10-års-gennemsnit.

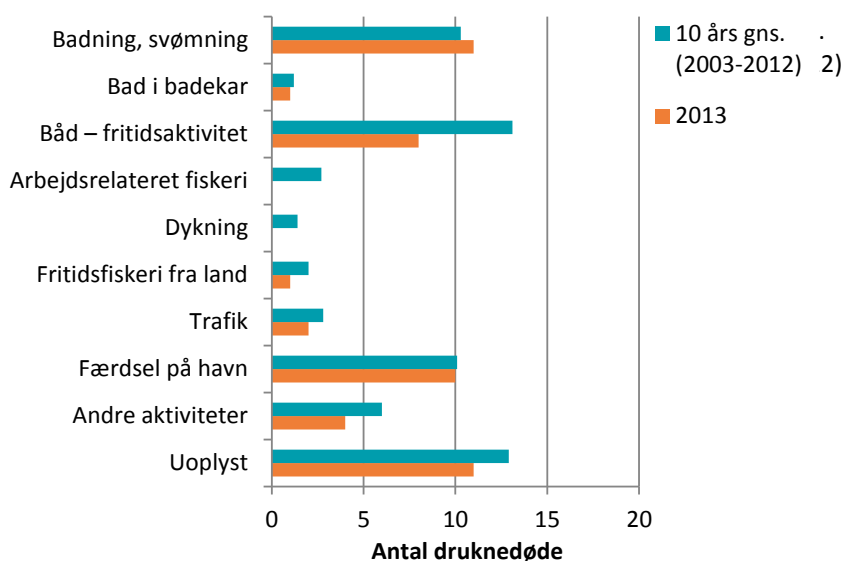
Det fremgår af figur 2, at drukneulykkerne fordelt på sted i 2013 ikke adskilte sig markant fra tidligere år. Dog var der en del "andet sted", som bl.a. omfatter branddamme, udgravninger og vandhuller. Til gengæld var der i 2013 færre dødsfald i vandløb (1) end gennemsnitligt i perioden.

Figur 2: Fatale drukneulykker, opdelt på sted, 2013 og 2003-2012

Det fremgår af figur 3, at der i 2013 var flere typer af aktivitet, som ikke medførte druknedød, nemlig dykning, erhvervsfiskeri (i hvert fald omkring Danmark), og kun et enkelt dødsfald i forbindelse med fiskeri uden båd. Til gengæld var der i 2013 forholdsvis mange dødsulykker i forbindelse med færdsel på havn (10).

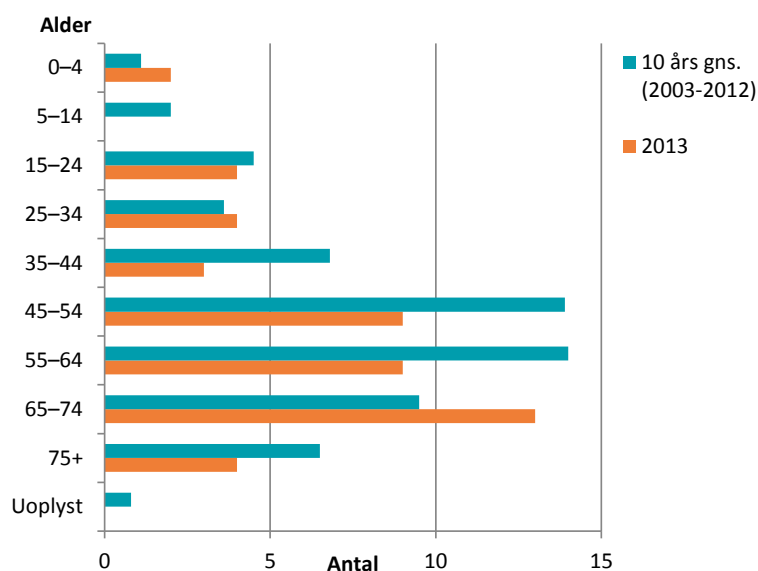
Figur 3: Fatale drukneulykker, opdelt på aktivitet, 2013 og 2003-2012

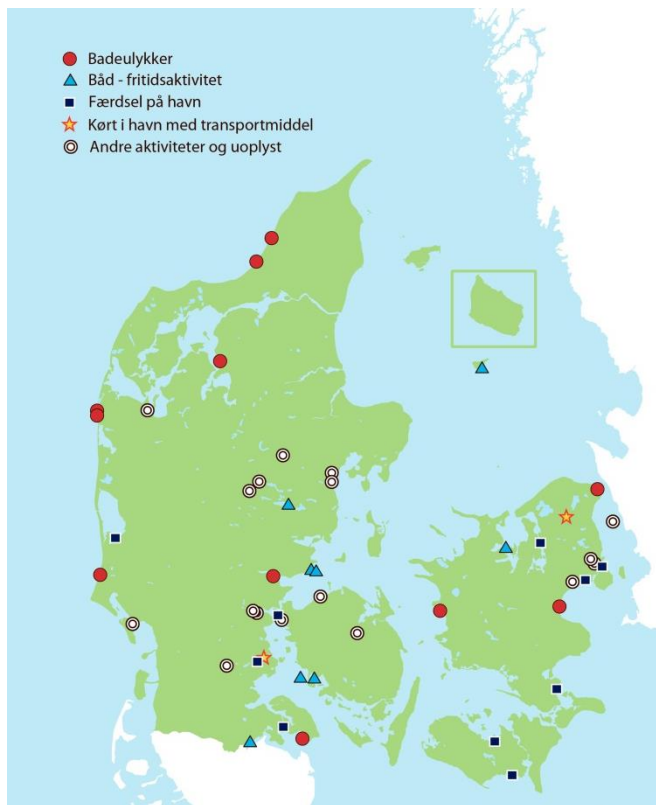

Da mange drukneulykker, der ender fatalt, ofte sker uden vidner, mangler vi i en del tilfælde oplysninger om den omkomnes aktivitet før druknehændelsen, og hvad det var, der gik galt. I 2013 var der i 11 ud af de 48 druknedødsulykker (23%) ikke oplysninger herom, hvilket er en lidt højere andel end i perioden generelt (20%).

I 2013 var andelen af 65-74 årige blandt de druknede markant større end gennemsnitligt i perioden, idet de udgjorde 27% mod 15% i gennemsnit 2001-2013.

Figur 4: Fatale drukneulykker i Danmark, antal opdelt på aldersgrupper, 2013 og 2003-2012

Figur 5: Kort over fatale drukneulykker i 2013

Figur 5 viser, hvor drukneulykkerne i 2013 skete. Der var i modsætning til 2012 igen badeulykker ved Vesterhavet.

2.2 Danskere druknet i udlandet i 2013

Der er i Danmark ikke nogen myndighed eller instans, der har den fulde indsigt i, hvor mange danskere der dør pga. drukning i udlandet. Vi har forsøgt at skaffe oplysninger om dette fra forskellige kilder, herunder SOS International og fra TrygFondens presseklip.

I opgørelsen nedenfor vises de data, vi har indsamlet over, hvor mange danskere der døde som følge af drukneulykker i udlandet i 2013.

Tabel 1. Danskere døde som følge af drukning i udlandet i 2013

Thailand	De Kanari- ske øer	Sverige	Frankrig	Finland	Caribien	USA
2	1	1	1	1	1	1

Kilde: SOS Danmark og TrygFondens presseklip

Som det fremgår, er der for 2013 oplysninger om otte danskere, der er døde i udlandet, hvilket er færre end i 2012, hvor der var 11 døde.

Nogle af disse dødsfald har været omtalt i pressen, og disse kan derfor godt beskrives specifikt her i rapporten. I Caribien sejlede en dansker ud fra St. Martin sammen med fire andre fra bl.a. Norge med kurs mod Norge. Skibet og besætningen er ikke blevet fundet. I USA druknede en dansker i en sø i West Virginia på en svømmetur med venner. I Sverige omkom en dansker i en kanoulykke.

3. Druknedødsfald i Danmark 2001-2013

Dette kapitel belyser druknedødsfald i Danmark i perioden 2001-2013 som følge af ulykker, selvmord, drab og ubestemt dødsårsag. Materialet omfatter alle med fast bopæl i Danmark (herefter benævnt danskere) og udlændinge, herunder turister, fiskere, besætning på skibe og fritidssejlere, der er på besøg i Danmark/de danske farvande. Det skal understreges, at materialet vedrørende udlændinge kan være mangelfuldt, jf. afsnit 8.2 i metodeafsnittet.

3.1 Omfang

I alt døde 1.464 personer som følge af drukning i Danmark i perioden 2001-2013. Af disse skyldtes 816 (56%) ulykker, 500 (34%) selvmord, fire drab, mens dødsårsagen var ubestemt ved 144 (10%) tilfælde. Antallet af druknedødsfald var i gennemsnit på 113 årligt i hele perioden (tabel 2).

3.2 Udviklingen i dødsårsag ved drukning

Det årlige antal drukneulykker lå nogenlunde konstant i perioden 2001-2009 med ca. 60-70 dødsfald. I 2010 og 2011 faldt antallet til hhv. 48 og 43 dødsfald, men steg i 2012 til 57 dødsfald. I 2013 var antallet så faldet til 48 dødsfald. Hvad angår selvmord ved drukning, er tendensen den samme, idet 2010 og 2011 skiller sig ud med markant færre dødsfald, hhv. 21 i 2010 og 28 i 2011, mod gennemsnitligt 43 i perioden 2001-2009. I 2013 blev 36 dødsfald registreret som selvmord.

Tabel 2: Druknedødsfald i perioden 2001-2013, opdelt på dødsårsag og år

	Gns. 2001- 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
Ulykke	70	69	61	69	48	43	57	48	816
Selvmord	43	44	38	36	21	28	32	36	500
Drab	1	0	0	0	0	0	0	0	4
Ubestemt	10	13	19	13	9	7	15	5	144
I alt	124	126	118	118	78	78	104	89	1464

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

3.3 Køn og aldersfordeling

I perioden 2001-2013 udgjorde mænd langt hovedparten af de druknede (1.070, 73%), og særligt for drukneulykkerne var mændenes andel høj (700, 86%) (tabel 3).

De fleste druknedødsfald skete i aldersgruppen 45-64 år (611, 42%). Antalsmæssigt udgjorde børn under 15 år en lille andel (48, 3%). Se endvidere figur 20 og figur 21 i kapitel 6 for udviklingen i de ulykkesrelaterede druknedødsfald siden 1970. I kapitel 7 bliver selvmord ved drukning yderligere belyst.

Tabel 3: Kønsfordeling i antal og procent for druknedødsfald i Danmark i perioden 2001-2013, opdelt på døds måde

	Mænd		Kvinder		I alt
Ulykke	700	86%	116	14%	816
Selv mord	265	53%	235	47%	500
Drab	2	50%	2	50%	4
Ubestemt	103	72%	41	28%	144
I alt	1.070	73%	394	27%	1.464

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 4: Druknedødsfald i perioden 2001-2013, opdelt efter døds måde og alder

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Uoplyst	I alt
Ulykke	17	26	64	53	90	178	177	119	84	8	816
Selv mord	0	0	6	29	46	95	110	100	113	1	500
Drab	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Ubestemt	1	0	5	11	25	20	32	25	24	1	144
I alt	21	27	75	93	161	293	319	244	221	10	1.464
Procent	1%	2%	5%	6%	11%	20%	22%	17%	15%	1%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

3.4 Bopælsland

Udlændinge, dvs. personer uden fast bopæl i Danmark, udgjorde i perioden 2001-2013 11% af alle druknedødsfald og 16% af alle fatale drukneulykker. Disse personer var oftest turister, sejlere eller erhvervsfiskere. Den største gruppe var tyskere, der primært var i Danmark som turister eller fritidssejlere. De omkomne polakker var overvejende fiskere eller besætningsmedlemmer på skibe. I 2013 omkom seks udlændinge i Danmark. Fire af disse druknede i forbindelse med badning, tre af disse ved Vesterhavet. To dødsfald var sandsynligvis selvmord.

Tabel 5: Druknedødsfald i perioden 2001-2013, opdelt på bopælsland

	Danmark	Tyskland	Norge	Sverige	Polen	Andet, uoplyst	I alt
Ulykke	689	82	9	5	12	19	816
Selv mord	486	5	2	4	0	3	500
Drab	4	0	0	0	0	0	4
Ubestemt	126	6	3	1	2	6	144
I alt	1.305	93	14	10	14	28	1.464

3.5 Datakilder i 2013

Dødsårsagsregisteret var den primære datakilde til analyse af druknedødsfald.

I 2013 blev således 69 personer identificeret på baggrund af Dødsårsagsregisteret. Yderligere 20 personer blev fundet ved brug af de øvrige kilder, heraf 16 blandt TrygFondens presseklip og 13 blandt Rådet for større Badesikkerheds registreringer. Af de 16 personer var de seks udlændinge eller uidentificerede. Dette understreger, at man ikke med sikkerhed kan vide, om alle fatale drukneulykker er med, men det er vores vurdering, at det reelle tal næppe er meget højere. Der kan desuden være nogle af de danskere, hvor der ikke er fundet dødsattester, som ikke er druknet men f.eks. død af hjertestop.

Af de 69 druknedødsfald identificeret i Dødsårsagsregisteret var de 31 omtalt i presseklip (TrygFonden) og 30 registreret af Rådet for større Badesikkerhed. Oplysninger herfra blev benyttet til at supplere oplysningerne fra Dødsårsagsregisteret. 33 druknedødsfald var alene registreret i Dødsårsagsregisteret. De fleste af disse var selvmord eller ukendt dødsårsag, mens otte af dem var drukneulykker.

Se endvidere metodeafsnittet i kapitel 8 for en uddybende beskrivelse af datakilder og databehandling.

3.6 Ubestemt dødsårsag

Blandt de 1.464 druknedødsfald i perioden 2001-2013 kunne dødsårsagen i hver 10. tilfælde ikke fastslås med sikkerhed. Det drejede sig ofte om hændelser, hvor den afdøde havde været alene, og hvor der således ikke forelå tilstrækkelig information til at afgøre, hvorvidt der var tale om en ulykke, et selvmord eller et drab. 2008 lå markant højere end de tidligere år med hensyn til andelen med ubestemt dødsårsag (16%). Dette skyldtes, at der i løbet af 2007 blev indført elektronisk indberetning af dødsattester, som medførte, at der i forhold til de tidligere år var færre oplysninger på dødsattesten, og det derfor var blevet sværere at revurdere dødsårsagen. Dette er dog blevet betydeligt forbedret siden, og i 2013 var informationen på samme niveau som i begyndelsen af perioden. I den mellemliggende periode har informationer fra de øvrige kilder medvirket til at kunne afklare dødsårsagen (dvs. om det var ulykke, selvmord eller drab), hvor manglende oplysninger på dødsattesten umuliggjorde bestemmelse af dødsårsag. I metodekapitlet (kapitel 8) vises eksempler på druknedødsfald, hvor dødsårsagen er ubestemt.

4. Fatale drukneulykker i Danmark 2001-2013

4.1 Omfang, udvikling og omstændigheder

I perioden 2001-2013 døde 816 personer ved en drukneulykke i Danmark. Antallet af fatale drukneulykker har i hele perioden ligget højest blandt de 45-64 årige (43% af alle fatale drukneulykker). I 2013 var der dog flest (13) i aldersgruppen 65-74 år. Blandt børn og unge i alderen 0-24 år er der sket et markant fald i perioden. Dog var der i 2013 flere døde i denne aldersgruppe end de seneste fire år, nemlig seks. De seneste fem år, 2009-2013, døde ingen børn i alderen 5-14 år som følge af drukneulykker. Blandt de ældre over 65 år har antallet af fatale drukneulykker været mere vekslende i perioden (tabel 6), men tilnærmelsesvis konstant.

Tabel 6: Antal fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aldersgrupper og år

Alder	Gns. 2001- 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
0-4	2	0	2	0	2	1	1	2	17
5-14	3	3	4	0	0	0	0	0	26
15-24	7	5	5	4	1	4	1	4	64
25-34	6	1	3	3	2	4	4	4	53
35-44	8	10	3	9	3	6	11	3	90
45-54	14	20	12	12	12	8	18	9	178
55-64	15	17	13	17	9	7	11	9	177
65-74	8	6	14	13	7	6	10	13	119
75+	8	7	5	3	12	7	1	4	84
Uoplyst	0	0	0	8	0	0	0	0	8
I alt	70	69	61	69	48	43	57	48	816

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.2 Sted for drukneulykken

Stedkategorier

Vi anvender ni forskellige kategorier (koder) til at angive stedet for drukneulykken samt en kode for uoplyst. Ligesom for aktivitetskoderne tager stedkoderne sit afsæt i kodningen anvendt af Steensberg (4). Dog er kategorierne 'vandløb' samt 'bro' tilføjet for at øge præcisionen af stedangivelse, og fordi begge kategorier indeholder et forholdsvis stort antal druknedødsfald. Variablen har følgende kategorier:

- Åbent hav/fjord
- Havn
- Sø
- Kyst (herunder strand)
- Inden- og udendørs bassin
- Badekar
- Bro
- Vandløb, kanal
- Andet
- Uoplyst

Stedkategorien betegner det sted afdøde druknede. Eksempel: Hvis en person kæntrer med et skib på havet, angives stedet som 'åbent hav', mens stedkoden angives som 'kyst', hvis vedkommende er gået ud i havet fra stranden. Skelnen mellem, om ulykken er sket på åbent hav eller ved kysten, vil ofte være baseret på et skøn på baggrund af de tilgængelige oplysninger. Hvis personen er mere end 200 meter fra kysten, kodes stedet som åbent hav, men sker drukneulykken under 200 meter fra kysten, kodes stedet som kyst. F. eks. vil en ulykke, der sker om bord på en båd i havnen eller under ud- og indsejling i havn, blive registreret som 'havn', mens når båden har forladt havnen, vil stedet blive betegnet som åbent hav. Stedkoden 'havn' anvendes også, hvis den druknede faldt i vandet fra kajen eller fra et andet sted på havneområdet, herunder et skib i havn. Stedkategorien 'vandløb' dækker over såvel naturlige åer, gravede vandkanaler (f.eks. i København), grøftekanter med vand og lignende. I kategorien 'andet' omfatter stederne: is på vand, have- eller fiskebassin og lignende, grusgrav, landbrugsareal, mergelgrav, mosehul, våge og vandbrønd med flere.

Ved visse omstændigheder kan det være svært at afklare ulykkesstedet, f.eks. i de tilfælde hvor personen findes drivende i vand/ved kyst, og det ikke kan bestemmes, om afdøde f.eks. er faldet overbord fra et skib ude på havet eller er faldet i havnen.

De fleste fatale drukneulykker i perioden 2001-2013 er sket i havne (199, 24%), på åbent hav (200, 24%) eller tæt ved kysten (164, 20%) (tabel 7).

Antallet af druknedødsfald på åbent hav har de sidste fire år (2010-2013) ligget lavere end i resten af perioden, nemlig mellem fem og tolv årligt mod gennemsnitligt 19 i årene 2001-2009. Hyppigst i 2013 var ulykker ved kysten (14). Blandt disse 14 druknedødsfald var de ni badeulykker.

Mænds og kvinders fatale drukneulykker var vidt forskellige mht. til, hvor og hvordan de skete, hvilket er væsentligt at have for øje i forebyggende indsatser. Kvinder druknede oftest ved kysten og i søer, mens mænd oftest døde pga. drukning på åbent hav og i havne (tabel 8). Forskellene hænger formentlig tæt sammen med generelle forskelle i mænds og kvinders aktiviteter i og ved vand. Eksempelvis er der langt flere mænd der sejler ud i joller og fritidsbåde for at fiske/hygge sig og færdes i havnemiljøer, hvilket afspejler sig i ulykkestallene.

Tabel 7: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på sted og år

	Gns. 2001-2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
Åbent hav, fjord	18	21	13	28	5	12	8	8	200
Havn	18	12	11	17	10	10	15	12	199
Sø	6	5	7	3	5	6	7	5	72
Kyst	11	12	19	10	8	8	20	14	164
Svømme-/havnebad	3	1	3	0	0	1	1	1	23
Badekar	2	1	1	2	0	2	0	1	16
Bro	1	1	0	0	0	0	0	0	4
Vandløb	6	6	3	7	11	1	1	1	65
Andet	4	4	2	2	7	3	5	6	54
Ukendt	2	6	2	0	2	0	0	0	19
I alt	70	69	61	69	48	43	57	48	816

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 8: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på sted og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
Åbent hav, fjord	188	12	200
Havn	187	12	199
Sø	50	22	72
Kyst	131	33	164
Svømme-/havnebad	18	5	23
Badekar	9	7	16
Bro	4	0	4
Vandløb	55	10	65
Andet	43	11	54
Ukendt	15	4	19
I alt	700	116	816

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.3 Aktivitet før drukneulykken

I det følgende beskrives de aktiviteter, der gik forud for drukneulykkerne i det omfang, de var kendt. Som tidligere beskrevet er det oftest sådan, at der ikke var andre til stede, da ulykken skete. I alt 53% af drukneulykkesdødsfaldene i perioden 2001-2013 skete uden vidner, hvilket gør det svært at bestemme betydningen af den forudgående aktivitet; således er 29% af disse tilfælde registreret med uoplyst aktivitet. Når der ikke er vidner, er der kun angivet en aktivitet såfremt supplerende oplysninger bidrager med tilstrækkelig information til at fastslå en sandsynlig aktivitet, f.eks. hvis man forlader en fest for at overnatte på sin båd og dagen efter bliver fundet i havnen,

kodes dette som "færdsel på havn", og hvis man er sejlet ud alene og findes drevet i land, kodes dette som "fritidssejllads".

Dødsfald som følge af drukneulykker skete først og fremmest i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd (22%), badning eller svømning (17%) og færdsel på havn (17%). Derudover druknede 4% i forbindelse med arbejdsrelateret fiskeri, 4% druknede som følge af trafikulykker, 2% druknede i eget badekar, 2% ved dykning, 3% ved fritidsfiskeri fra land og 10% ved andre aktiviteter. Kategorien 'andre aktiviteter' dækker over mange forskellige aktiviteter, herunder gåtur ved å, sø o.a., surfing, aktivitet på is, køretøjsulykker med traktor og anden maskine, faldet i mose eller i brønd, hundeluftning ved strand og færdsel på bro.

Ud af de 140 drukneulykker i perioden, som skyldtes badning/svømning, skete 15% for børn mellem 0 og 14 år, mens 64% skete for personer over 45 år. Over halvdelen (55%) af de drukneulykker, der fandt sted i forbindelse med fritidssejllads og færdsel på havn, skete i aldersgruppen 45-64 år (tabel 9).

For kvinder var badning/svømning den hyppigste aktivitet forbundet med en drukneulykke (27%), mens fritidsaktiviteter i båd var den hyppigste aktivitet for mænd (24%). Der var dog betydeligt flere mænd end kvinder, der druknede under badning/svømning, og mænd var betydeligt mere udsatte for drukneulykker inden for alle aktiviteter.

Alkohol var en væsentlig faktor i forbindelse med drukneulykkerne, idet der i 218 tilfælde i perioden 2001-2013 (27%) var oplysninger om, at personen forinden drukningen havde drukket alkohol. I 2013 var andelen af alkoholpåvirkede 35% blandt drukneofrene. Andelen var særlig høj blandt personer, der druknede efter at færdes i havne (64%).

Tabel 9: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og aldersgruppe

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Uoplyst	Total	%
Badning, svømning	0	20	9	9	12	30	23	21	15	0	140	17%
Bad i badekar	3	0	0	0	1	5	2	1	4	0	16	2%
Båd, fritidsaktivitet	0	0	9	10	24	44	53	27	8	1	176	22%
Arbejdsrelateret fiskeri	0	0	2	3	7	6	4	4	0	7	33	4%
Dykning	0	0	3	3	6	6	1	0	0	0	19	2%
Fritidsfiskeri fra land	0	0	0	0	2	5	7	7	1	0	22	3%
Trafik	0	0	9	3	6	5	6	2	5	0	36	4%
Færdsel på havn	0	0	12	10	10	30	42	26	7	0	137	17%
Andre aktiviteter	10	2	4	6	11	17	13	10	5	0	78	10%
Uoplyst	3	4	16	9	11	30	26	21	39	0	159	19%
I alt	17	26	64	53	90	178	177	119	84	8	816	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Aktivitetskategorier

Aktivitetskategorierne beskriver, hvad afdøde beskæftigede sig med, da ulykken skete. Kategorierne for aktivitet er:

- Badning/svømning
- Bad i badekar
- Båd - fritidsaktivitet (eksklusiv drukning, når båden er i havn)
- Arbejdsrelateret fiskeri
- Dykning
- Fritidsfiskeri fra land (inklusive fiskeri i waders)
- Trafik, f.eks. kørt i bil i havnen
- Færdsel på havn (omfatter færdsel til fods i havneområdet, herunder på båd liggende i havn, inklusiv fraborde- og ombordstigning af båd, eksklusiv trafikrelateret drukning)
- Andre aktiviteter
- Uoplyst aktivitet

Badning/svømning indeholder alle former for leg, badning og svømning i såvel åbent (hav, sø, å) og lukket vand (bassin, grusgrav). 'Fritidsaktiviteter i båd' inkluderer alene aktiviteter med båd på åbent vand, herunder hav, sø og flod, og inkluderer altså ikke aktiviteter, hvor båden ligger i havn. Ulykker kodet som 'arbejdsrelateret fiskeri' finder alle steder i arbejdstiden, og en sømand, som fisker i fritiden og forulykker, kodes således som fritidsaktivitet med båd. Trafikkoden anvendes alene, når der er tale om trafikulykker på offentlig vej (eksempelvis bil, som kører i havnen). En traktor, forulykket i mergelgrav, inkluderes således ikke i denne kategori, men i kategorien 'andre aktiviteter'. Kategorien færdsel på havn betegner alle de dødsfald, hvor afdøde har gået eller stået på havnen, enten på kaj eller på skib, og er faldet i vandet.

Tabel 10: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
Badning, svømning	109	31	140
Bad i badekar	9	7	16
Båd, fritidsaktivitet	169	7	176
Arbejdsrelateret fiskeri	33	0	33
Dykning	14	5	19
Fritidsfiskeri fra land	22	0	22
Trafik	31	5	36
Færdsel på havn	128	9	137
Andre aktiviteter	65	13	78
Uoplyst	120	39	159
I alt	700	116	816

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4. Fatale drukneulykker i Danmark 2001-2013

I tabel 11 præsenteres udviklingen i antallet af fatale drukneulykker inden for hver aktivitet i perioden 2001-2013. Inden for hver enkelt kategori kan der fra år til år være en del variation, da det er forholdsvist små tal, og der kan derfor være tale om tilfældige udsving.

Tabel 11: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og år

	Gns. 2001-2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
Badning, svømning	13	9	15	8	6	6	5	11	140
Bad i badekar	2	1	1	2	0	2	0	1	16
Båd, fritidsaktivitet	15	15	13	20	6	10	16	8	176
Arbejdsrelateret fiskeri	3	0	2	8	1	2	2	0	33
Dykning	1	4	0	0	1	3	3	0	19
Fritidsfiskeri fra land	1	3	1	3	2	0	5	1	22
Trafik	3	4	3	4	1	3	2	2	36
Færdsel på havn	13	5	4	14	6	6	9	10	137
Andre aktiviteter	6	10	6	2	8	6	7	4	78
Uoplyst	13	18	16	8	17	5	8	11	159
I alt	70	69	61	69	48	43	57	48	816

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 12: Fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet og måned for ulykke

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Badning, svømning	0	0	2	1	8	18	49	44	8	5	3	2	140
Bad i badekar	2	1	0	0	0	1	2	5	1	0	2	2	16
Båd, fritidsaktivitet	7	0	7	14	23	31	22	23	20	20	2	7	176
Arbejdsrelateret fiskeri	5	7	0	6	2	1	2	0	1	4	1	4	33
Dykning	1	0	0	2	1	2	5	5	1	1	1	0	19
Fritidsfiskeri fra land	0	1	4	5	5	0	2	0	0	3	1	1	22
Trafik	5	7	4	4	0	1	4	0	1	3	4	3	36
Færdsel på havn	10	4	12	11	15	16	12	16	11	8	11	11	137
Andre aktiviteter	8	5	4	8	8	6	8	13	3	5	5	5	78
Uoplyst	12	21	13	12	10	12	14	16	13	6	14	16	159
I alt	50	46	46	63	72	88	120	122	59	55	44	51	816
Procentfordeling	6%	6%	6%	8%	9%	11%	14%	15%	7%	7%	5%	6%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 12 viser, hvornår på året drukneulykkerne er sket. Som det fremgår, skete badeulykkerne ikke overraskende primært i juli og august måned, mens drukneulykker relateret til fritidsaktiviteter i båd har en bredere sæson med øget hyppighed i perioden april til oktober. Fatale drukneulykker relateret til færdsel i havne sker jævnt hen over hele året med en lille top i forsommeren (maj/juni).

4.4 TEMA: Fritidsaktivitet i båd

Fritidssejlads

I alt skete der 176 fatale drukneulykker i forbindelse med fritidssejlads i båd i perioden 2001-2013. Af disse skete 146 på åbent hav eller i fjorde (83%), 11 ved kyst (6%), 9 i havneområder (5%) og 9 i sø eller vandløb (5%).

Alle druknede var over 18 år, hovedparten var mellem 45-64 år (97, svarende til 55%), og langt størstedelen var mænd (96%).

I 16 ud af de 176 drukneulykker (9%) var det oplyst, at afdøde bar en redningsvest. I 54 tilfælde (30%) blev genoplivning forsøgt. Der var oplysninger om, at den druknede havde indtaget alkohol i 32 (18%) af disse drukneulykker.

En gennemgang af ulykkerne ved fritidssejlads blev foretaget for at belyse omstændighederne og årsagerne til ulykkerne.

Lystfiskeri

Omkring 40% af ulykkerne ved fritidssejlads (69 i alt) skete på ture, hvor formålet var fiskeri, typisk med ruser og net. En meget stor del (25) af disse ulykker skete (sandsynligvis) ved fald overbord, mens 14 skyldes kæntring. De øvrige ulykker skyldtes at båden sank (5 tilfælde), to skete ved at personen svømmede efter en tabt åre, og en enkelt skyldes påsejling. I resten af tilfældene er ulykkesomstændighederne ikke beskrevet.

Alle de druknede i forbindelse med fiskeri var mænd, den yngste var 26 år og den ældste 79. Langt de fleste var mellem 40 og 70 år. Femten var udlændinge, flest var tyskere. I godt halvdelen af tilfældene (38) var den druknede alene i båden, eller der var ikke oplysninger om at der var andre. I otte tilfælde havde de druknede en fungerende redningsvest på, da ulykken skete. Fem af disse skete i oktober måned, hvor vandet formodentligt har været ret koldt – flere af de druknede havde dog termotøj på. I de resterende tre tilfælde havde den druknede samtidig waders på.

I kun otte af de 69 tilfælde er høje bølger, vind eller hårdt vejr angivet som medvirkende årsag – der kan dog være flere tilfælde med hårdt vejr, men som ikke er beskrevet i de benyttede kilder. Fem ulykker skyldes garn eller reb viklet om skruen, og i to tilfælde blev båden fundet med tabt motor. I tre ulykker havde den druknede waders på, dette kan have medvirket til ulykken. I de resterende tilfælde er der ikke oplysninger om, hvordan ulykken er sket. Nogle af de druknede havde et eller flere helbredsproblemer, bl.a. hjerteproblemer, rygerlunger (KOL), problemer med balancen og fedme. Disse kan have medvirket til ulykken, eller til at den endte fatalt.

Der er ingen tydelig udvikling i antallet af druknede i forbindelse med fritidsfiskeri – dog var der i 2013 ”kun” to dødsulykker.

Sejlads i øvrigt

Der var i alt 94 ulykker i forbindelse med sejlads, som ikke var knyttet til fiskeri, jagt, eller andre specifikke aktiviteter. Af disse skete 25 med sejlskibe, 23 joller eller mindre både, 11 med speedbåd eller motorbåd, fire med gummi- eller plastbåd, otte i kajak, to i kano, en i yacht, en i kaproningsbåd, en i kutter og en i trimaran. De resterende (17) både var ikke nærmere specificeret.

Af de 94 druknede var der seks kvinder (6%). Alderen var fra 18 år til 83 år, og de fleste var mellem 50 og 70 år. 23 var udlændinge, flest var tyskere. I godt en tredjedel af tilfældene (36) var den druknede sandsynligvis alene i båden. I de tilfælde, hvor der var andre i båden, er det ikke lykkedes disse at redde den forulykkede, enten fordi de selv er omkommet eller i havsnød. I nogle

tilfælde har de medsejlende ikke observeret ulykken eller ikke kunnet finde den forulykkede. Nogle har været svære at redde, fordi de er slået bevidstløse af bom eller andet.

I kun ni af de 94 tilfælde havde de druknede en fungerende redningsvest på, da ulykken skete. I mindst 23 tilfælde var den druknede beruset i større eller mindre omfang.

I 36 tilfælde var der tale om fald overbord, og i 19 tilfælde kæntrerede båden. I fem tilfælde var der tale om grundstødning, i ni tilfælde påsejlede båden høfder, mole eller andre både, eller blev selv påsejlet. I fem tilfælde blev personen ramt af en bom og faldt i vandet. I to tilfælde brød båden i brand og personerne druknede i forsøget på at nå land. I to tilfælde var båden sunket uden ydre årsag. I de resterende 16 tilfælde var det uklart, hvordan ulykken skete.

Hårdt vejr blev angivet som medvirkende årsag i 14 tilfælde, tre faldt overbord da de skulle tisse, kølvandsbølger fra større både var årsag til kæntring i to tilfælde, og to faldt overbord i forbindelse med vending, og en enkelt faldt overbord i forbindelse med start af motoren. Også for ulykkerne i forbindelse med sejlad havde nogle af de druknede et eller flere helbredsproblemer. Bland disse kan nævnes: Overvægt, rygerlunder, hjertesygdom og forhøjet blodtryk.

For ulykkerne i forbindelse med sejlad har der i perioden været en faldende tendens fra 2001 til 2013.

Ud over de ovennævnte druknede yderligere 13 personer i forbindelse med andre eller ukendte aktiviteter til søs. Fire i skydepram omkom, her var der tale om kæntring, fald over bord samt påsejling. De resterende var fald fra fortøjet eller opankret båd, skyllet overbord af kutter, eller uoplyste.

EKSEMPLER PÅ ULYKKER VED SEJLADS

- Fik bom i hovedet under lystsejlad, faldet i vandet. Bjerget, men døde senere.
- Faldet fra motorbåd i stiv kuling. Forsøgte at fjerne noget fra skruen.
- I åben jolle. Dårligt vejr, båden får vand ind og kæntrer. Prøver at svømme mod land, men overlever ikke.
- Taget ud i jolle, kæntrret, faldet ud af båden. Kunne ikke svømme.
- Druknet. Sejlet ud i stenfyldt farvand i hurtig motorbåd.

Tabel 13: Fatale ulykker ved fritidssejlsads 2001-2013, opdelt på bådtype

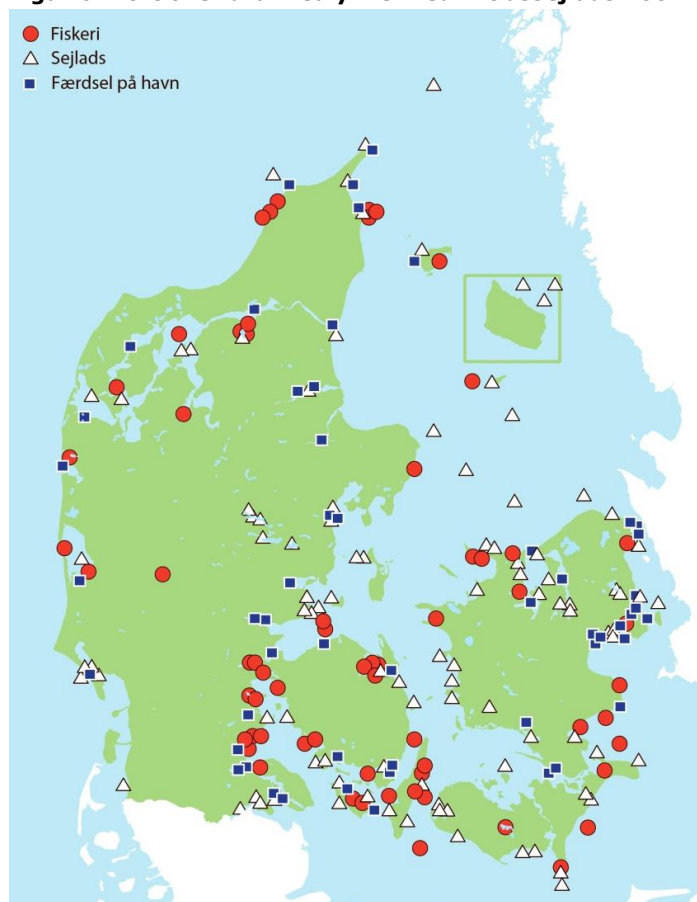
	Fiskeri	Sejlsads	Andet og uoplyst	I alt
Jolle, mindre båd	46	23	4	73
Sejlskib, lystsejler, skonnert	1	25	1	27
Kano	2	2	0	4
Kajak	1	8	0	9
Skydepram	1	0	4	5
Gummi- eller plasticbåd	3	4	0	7
Motorbåd, speedbåd	1	11	0	12
Robåd	2	1	0	3
Andet	3	3	1	7
Ukendt	9	17	3	29
I alt	69	94	13	176

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 14: Medvirkende årsager til fatale ulykker ved fritidssejlsads 2001-2013

Primære og medvirkende årsager	Fiskeri	Sejlsads	Andet og uoplyst	I alt
Primære årsager				
Fald overbord	28	37	5	70
Kæntning	14	22	2	38
Påsejling af mole, skib ol.; påsejlet af skib	1	9	1	11
Grundstødning	0	5	0	5
Båd sunket eller vandfyldt	5	5	0	10
Ramt af bom	0	5	0	5
Andet	2	2	0	4
Primær årsag ikke oplyst	19	9	5	33
Medvirkende årsager (udvalgte)				
Kølvand fra skib	0	2	0	2
Garn eller andet i skruen	6	1	0	7
Vind, bølger, hårdt vejr	9	15	0	24
Skulle tisse	2	3	0	5
Alkohol	6	23	4	33
Helbredsproblemer eller overvægt omtalt	8	6	1	15
Ulykker i alt	69	94	13	176

Der er kun medtaget en primær årsag, men der kan godt være flere medvirkende årsager, f.eks. kan der ved fald overbord være angivet både hårdt vejr og alkohol som medvirkende årsager.

Figur 6: Kort over drukneulykker ved fritidssejlad 2001-2013

Kortet viser dødsfald i forbindelse med fritidssejlad blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark.

Ulykker i havn blandt fritidssejlere

Et betydeligt antal fritidssejlere omkom ved drukning, mens båden lå fortøjet i havn. I perioden 2001-2013 blev der fundet i alt 56 drukneulykker af denne art. Næsten alle indgår som en del af de 137 ulykker i forbindelse med "færdsel på havn", som er beskrevet i et senere afsnit.

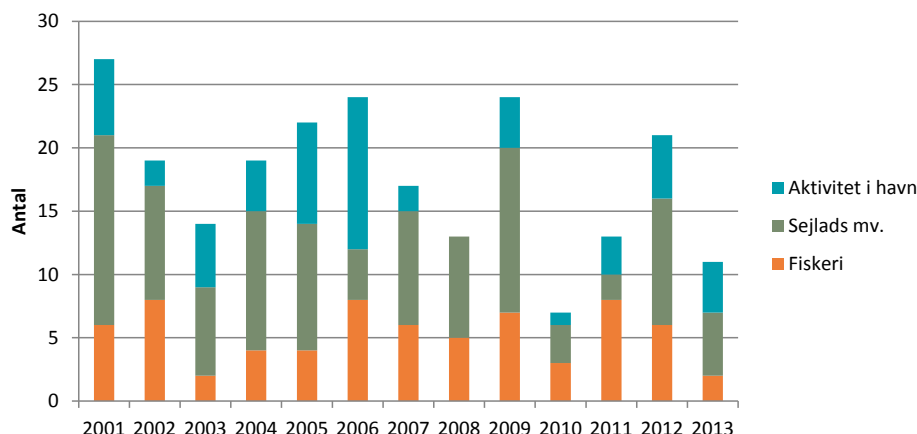
Enkelte druknede i forbindelse med arbejde på båden, f.eks. ved afmastning af båden, skift af sejl eller undersøgelse af båden. Men næsten alle de øvrige faldt i vandet på vej fra havn til båd eller omvendt, typisk om natten i forbindelse med en fest eller indtagelse af alkohol. Enkelte var faldet i, da de tisede i havnen. For 43 af de 56 var der oplysninger om at de havde været berusede, været til fest, drukket, eller var alkohol- eller stofmisbrugere.

En del faldt i vandet, da de stod op om natten for at tisse på havnens toilet. Andre faldt i vandet, fordi der var glat på båden eller molen. Langt de fleste faldt i havnen om natten og blev ofte først fundet når det blev lyst dagen efter. Enkelte blev først fundet flere dage efter ulykken.

De druknede i havne var i udpræget grad mænd – kun fire af de 56 var kvinder. Fem var udlændinge fra Tyskland og Polen.

EKSEMPLER PÅ ULYKKER MENS BÅDEN ER I HAVN

- Skulle hente spiritus på andet skib, fundet i vandet med åben gylp.
- Havde sagt at han ville sove i en andens båd. Båden var svær at entrere. Han findes liggende i vandet.
- Blev fundet i havnebassinet ved siden af den fiskerjolle, hvor han boede. Havde inden ulykken været på værtshus.
- Fundet i vandet i nærheden af sin båd, hvor han havde for vane at sove. Gangbroen var meget spinkel og han kan være faldet i vandet ved ombordstigning.
- Faldt i vandet, da han skulle fra bådebro til båd.
- Havde drukket på båd i havnen, skulle på havnens toilet - fundet i vandet.

Figur 7. Udvikling i drukneulykker blandt fritidssejlere 2001-2013

Badeulykker

I alt 140 personer døde i perioden 2001-2013 i forbindelse med badeulykker. Antallet af badeulykker har generelt været faldende i perioden. Hovedparten af badeulykkerne skete ved strand eller kyst (70%), næst flest badeulykker med dødelig udgang er sket i svømmehaller/havnebad (12%) og på tredjepladsen kom badning i søer (8%).

Antallet af fatale badeulykker lå på mellem fem og seksten årligt i perioden 2001-2013. Hvert sjette drukneoffer i forbindelse med badning var under 15 år (21, svarende til 15%), mens voksne over 45 år udgjorde to tredjedele (89, svarende til 64%) (tabel 15). Kønsfordelingen ved badeulykker, der førte til dødsfald, var lidt mindre skæv end ved de fleste andre aktiviteter – mænd udgjorde således 'kun' 78% af de druknede og kvinder 22%. Badeulykker ved strand, kyst og sø skete hovedsageligt i juli og august (tabel 17).

Tabel 15 Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på sted og aldersgruppe

	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	I alt
Åbent hav/fjord	0	0	0	1	1	1	0	0	3
Havn	0	1	0	0	1	0	1	0	3
Sø	2	0	1	2	4	0	1	1	11
Strand, kyst	10	3	5	8	20	21	19	12	98
Svømmebassin, havnebad	7	4	1	1	1	1	0	2	17
Vandløb	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Andet	0	1	0	0	1	0	0	0	2
Ukendt	2	0	0	0	2	0	0	0	4
I alt	21	9	9	12	30	23	21	15	140
Procent	15%	6%	6%	9%	22%	16%	15%	11%	100%

4. Fatale drukneulykker i Danmark 2001-2013

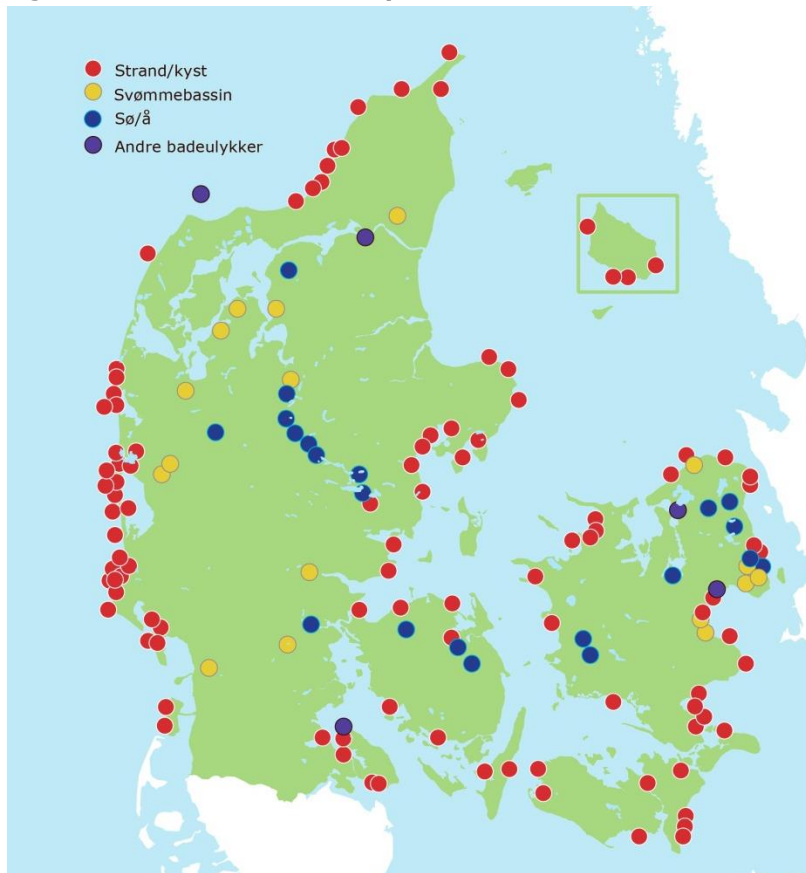
Tabel 16 Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på aldersgruppe og år

	Gns. 2001-2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
0-14	2	2	4	0	0	0	0	1	21
15-24	1	1	0	0	0	1	0	1	9
25-34	1	0	0	1	1	1	0	1	9
35-44	1	1	1	0	0	0	1	1	12
45-54	3	4	2	1	1	2	2	2	30
55-64	2	1	3	5	0	1	0	2	23
65-74	2	0	4	0	2	0	2	2	21
75-	2	0	1	1	2	1	0	1	15
I alt	13	9	15	8	6	6	5	11	140

Tabel 17: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på sted og måned for ulykke

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Åbent hav/fjord	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	2
Havn	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	3
Sø	0	0	0	0	0	4	3	4	0	0	0	0	11
Strand, kyst	0	0	0	0	2	8	43	33	5	5	1	1	98
Svømmebassin, havnebad	0	0	2	1	5	2	1	4	0	0	1	1	17
Vandløb	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Andet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
Ukendt	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	0	0	4
I alt	0	0	2	1	8	18	49	44	8	5	3	2	140
Procentfordeling	0%	0%	1%	1%	6%	13%	35%	31%	6%	4%	2%	1%	100%

Figur 8: Kort over fatale badeulykker i Danmark 2001-2013

Kortet viser dødsfald pga. badeulykker blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark. Tre badeulykker kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke på kortet.

Figur 8 viser et kort med omtrentlig stedangivelse for fatale badeulykker i Danmark i perioden 2001-2013. Kortet illustrerer, at drukning i forbindelse med badning fandt sted i hele Danmark, dog særligt ved den jyske vestkyst.

I 2013 døde 11 personer som følge af badning/svømning, hvilket er højere end i 2012, hvor antallet var fem, det hidtil laveste i perioden 2001-2013. Antallet er dog ikke højere end gennemsnittet af hele perioden, som også er 11. Ni af de 11 dødsfald skete ved badning fra strand eller kyst. Flere af badeulykkerne var dog atypiske, og det kan diskuteres om de alle skal betegnes som badeulykker, f.eks. når ulykken sker i forbindelse med geocatching ude i vandet.

Tabel 18: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på sted og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
Åbent hav/fjord	2	1	3
Havn	3	0	3
Sø	9	2	11
Strand/kyst	74	24	99
Svømmebassin, havnebad	14	3	17
Vandløb	1	1	2
Andet	2	0	2
Ukendt	4	0	4
I alt	109	31	140
Procentfordeling	78%	22%	100%

Langt hovedparten af kvinders badeulykker sker ud for kyst eller strand (24, 77%); blandt mænd er andelen noget mindre (75, 68%). En del mænd døde også i forbindelse med badning i svømmebassiner, havnebade (14, 13%) og i søer (9, 8%).

Tabel 19: Fatale badeulykker 2001-2013, opdelt på alder og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
0-4	0	1	1
5-14	18	2	20
15-24	9	0	9
25-34	6	3	9
35-44	10	2	12
45-54	22	8	30
55-64	17	6	23
65-74	15	6	21
75+	12	3	15
Total	109	31	140
Procentfordeling	78%	22%	100%

Badeulykker sker i alle aldre. For børn i alderen 5-14 år er badning /svømning den hyppigste årsag til drukning (77% af alle drukneulykkesdødsfald i aldersgruppen).

De fleste dødsfald i forbindelse med badning/svømning sker for de 45-54 årige.

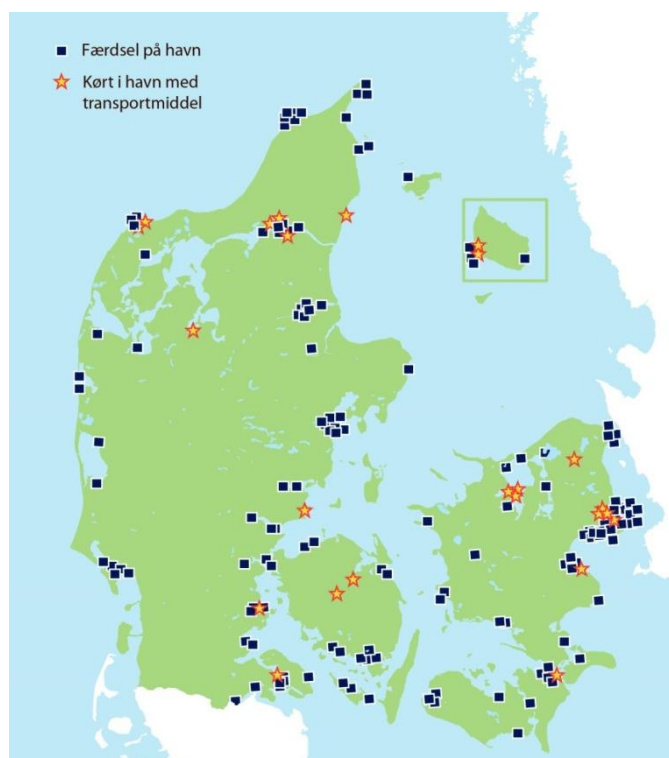
Tabellerne omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Færdsel på havn

I perioden 2001-2013 druknede i alt 137 personer i forbindelse med færdsel på havne i Danmark. Langt hovedparten var mænd (128, svarende til 93%), og oftest var den druknede mellem 45-64 år (72, svarende til 53%). Kun 16% af ulykkerne blev overværet af andre, mens de fleste ulykker ofte først blev opdaget ved, at afdøde var savnet dagen efter af pårørende/arbejdspladsen eller blev fundet liggende livløs i havnebassinet. Som følge heraf blev genoplivning kun forsøgt i 20% af tilfældene. Mange af drukneofrene var påvirkede af alkohol (64%) og havde ofte været på værts- hus eller til fest i nærheden. En stor andel færdedes i havnen, fordi de havde en båd liggende, som de ville overnatte på og faldt så i vandet på vej til båden eller på vej over i båden. I 2013 var otte ud af de ti drukneofre påvirket af alkohol, fem ud af de ti havde både liggende i havnen. Ni ud af de ti var mænd. Dødsfaldene skete i havneområder følgende steder: Københavns Havn, Brøndby Havn, Nysted Havn, Stavreby Havn, Skuldelev Havn, Sakskøbing Havn, Middelfart Marina, Bork Havn, Haderslev Havn, Sønderborg havn.

Drukning som følge af færdsel på havn sker på alle tidspunkter af året og er ikke som andre typer af drukneulykker relateret til aktiviteter i sommersæsonen.

Figur 9: Kort over fatale drukneulykker i Danmark 2001-2013 i forbindelse med færdsel til fods på havn, samt hvor man er kørt i havn i bil, på cykel eller lignende.

Kortet viser drukneulykker blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark.

Figur 9 viser et kort med stedangivelse for fatale drukneulykker i Danmark for hhv. færdsel på havn og trafikrelaterede druknedødsfald i havne. Som det fremgår skete flest drukneulykker i havne i københavnsområdet. Derudover er der sket en del dødsfald i havneområder i hhv. Hirtshals, Aalborg, Aarhus, i havne langs Jyllands østkyst og havne i det Sydfynske Øhav.

Hvor skete ulykkerne ved færdsel i havne?

Nedenfor er angivet, hvilke byer og havne ulykkerne skete i (2001-2013).

Aalborg (4): Nørresundby sejlkлуб, havnebassin ved Limfjordsværftet, Havneindløbet v. KMD, Østre havnebassin.

Augustenborg (1): Bådehavnen.

Bogense (2): Bogense havn, Bogense marina.

Brøndby (2): Brøndby Havn.

Brejning (2): Brejning havn

Dragør (1): Dragør havn.

Esbjerg (3): Fiskerihavnen, Kullerkaj, havnebassin.

Flensborg (1): Fundet v. Kollund Lillestrand

Fåborg (2): Fåborg havn (2)

Fanø, Nordby (1): Nordby havn.

Frederikshavn (3): Nordre Kaj, Aalbæk havn, søsportshavn.

Frederiksværk (1): Stålværkshavnen

Gjøl (1): Gjøl havn.

Grenaa (1): Grenaa kaj.

Haderslev (3): Haderslev havn.

Hadsund (1): Fiskerihavnen.

Hanstholm (2): Havnebassinet.

Hals (1): Hals havn.

Helsingør (4): Helsingør Nordhavn (3), Helsingør lystbådehavn.

Hirtshals (6): Hirtshals havn

Holbæk (1): Holbæk havn.

Horsens (2): Lystbådehavnen, Horsens havn.

Hundested (1): Ud for Beddingevej.

Hvidovre (1): Hvidovre havn.

Ishøj (2): Ishøj havn.

Kalundborg (1): Færgelejet ved samsøfærgeren.

Kalvø (2): Kalvø lystbådehavn, Kalvø bådelaug.

Kastrup (2): Kastrup lystbådehavn, Kastrup marina.

Kerteminde (2): Ved Marinavej, Sønder havnekaj.

Korsør (1): Korsør havn v. fæstningskajen.

København (13): Langebro, Nyhavnskanal ved Nyhavn (2), Christianshavn (2), havnen sejlkлубvej, Trangraven ved Prinsessegade, Lautrupskaj, Langelinie lystbådehavn, havnebassin ved husbåd, havnebassin, Nordhavn ved Svaneknoppen, Lynetten lystbådehavn, Islands Brygge.

Køge (4): Køge havn.

Lemvig (1): Lemvig havn.

Læsø, Vesterø (1): Havnebassin, Vesterø havn.

Mariager (1): Mariager havn.

Marstal (1): Marstal havn.

Middelfart (2): Lillebælt ved Gl. Strandvej; Middelfart Marina

Nakskov (2): Nakskov havn.

Nexø (1): Nexø havn

Nykøbing F (1): Nykøbing F. havn ved Sam Tank.

Nysted (1): Nysted havn.

Nykøbing Sj. (1): Nykøbing Sjællands lystbådehavn.

Næstved (2): Næstved havn.

Præstø (1): Stavreby havn.

Randers (5): Motorbådshavnen, Havnebassinet ud for bådvænget 14, Å-udløbet ved lystbådehavnen Bådevænget. Gudenå v. Randers havn, sydlige havnebassin øst for cykelbroen.

Ringkøbing (2): Ringkøbing havn, Bork havn.

Rødvig (1): Rødvig havn.

Rønne (3): Rønne havn (2), yderste mole Rønne havn.

Sakskøbing (2): Vandet ud for Havnegade 4; Sakskøbing havn.

Skagen (3): Skagen havn.

Skibby (1): Skuldelev Havn.

Stege (1): Stege havn.

Struer (1): Struer industrihavn.

Stubbekøbing (1): Havnebassinet østre havn.

Svendborg (4): Svendborg havn (2), Svendborg lystbådehavn (2).

Sønderborg (5): Sønderborg lystbådehavn, Sønderborg havn, Færgelejet Fynshav, Marinaen; v. Kongebroen.

Thorsminde (2): Thorsminde havn.

Vallensbæk (1): Vallensbæk havn.

Vejle (1): Vejle havn.

Vildsund (1): Vildsund havn.

Vordingborg (2): Sydhavn, havn.

Ærøskøbing (2): Ærøskøbing havn(2).

Aarhus (7): Aarhus havn kaj 27, kaj 85 i containerhavn, ved Nordhavnsvej, Marse-lisborg lystbådehavn, ved Fiskerivej, Aarhus havn ved Borneovej.

Uoplyst havn (3).

4.5 Andre til stede på ulykkestidspunktet

I de fleste tilfælde var der ikke andre til stede, da drukneulykken indtraf (53%). Dette gjaldt specielt ulykkerne i badekar (88%), ved færdsel på havn (78%) samt de ulykker, hvor aktiviteten, der gik forud for drukneulykken, var uoplyst (78%). Omvendt var der ofte andre til stede ved badeulykkerne (62%) og ved ulykker relateret til fritidsaktiviteter med båd (55%) (tabel 20).

Tabel 20: Andre til stede ved fatale drukneulykker 2001-2013, opdelt på aktivitet

	Alene	Andre til stede	Uoplyst	Total
Badning, svømning	31	86	23	140
Bad i badekar	14	2	0	16
Båd, fritidsaktivitet	70	97	9	176
Arbejdsrelateret fiskeri	9	11	13	33
Dykning	0	19	0	19
Fritidsfiskeri fra land	18	4	0	22
Trafik	19	15	2	36
Færdsel på havn	107	22	8	137
Andre aktiviteter	41	25	12	78
Uoplyst	124	3	32	159
I alt	433	284	99	816
Procent	53%	35%	12%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.6 Genoplivning forsøgt

I en del tilfælde blev genoplivning forsøgt i forbindelse med drukneulykker (32%), specielt efter badeulykker (63%). Nogle gange var der ikke andre til stede på ulykkestidspunktet, men genoplivning blev alligevel forsøgt ved fundet af den druknede (tabel 21).

Tabel 21: Genoplivningsforsøg i perioden 2001-2013, opdelt på aktivitet forud for druknehændelserne

	Genoplivning			Total	Procent*
	Ja	Nej	Uoplyst		
Badning, svømning	88	17	35	140	63%
Bad i badekar	6	4	6	16	38%
Båd, fritidsaktivitet	54	61	61	176	31%
Arbejdsrelateret fiskeri	6	10	17	33	18%
Dykning	15	1	3	19	79%
Fritidsfiskeri fra land	4	2	16	22	18%
Trafik	12	6	18	36	33%
Færdsel på havn	27	49	61	137	20%
Andre aktiviteter	31	15	32	78	40%
Uoplyst	18	53	88	159	11%
I alt	261	218	337	816	32%

**) Beregnet af alle uanset om der er oplysninger, da manglende oplysninger om genoplivning oftest er udtryk for at der ikke skete genoplivning.*

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.7 Børns drukneulykker

Børn defineres i denne rapport som personer under 18 år. I alt døde 52 børn i perioden 2001-2013 som følge af en drukneulykke. I 2013 døde to børn som følge af drukning.

De seneste fem år (2009-2013) har antallet af druknede børn været lavt med en til to druknedøde om året. Det nuværende antal er markant lavere end i begyndelse af 00'erne, hvor der årligt var mellem fire og syv børn, der mistede livet i en drukneulykke (tabel 22).

Aldersfordelingen af drukneulykker hos børn er vist i tabel 23. Der ses en klar aldersmæssig opdeling i omstændighederne ved drukneulykker blandt børn. De mindste børn på nul til fire år druknede oftest i badekar og i vandhuller nær hjemmet såsom havebassiner og fiskedamme (indeholdt i kategorien 'andre aktiviteter' i tabel 23) og svømmebassiner. Børn i aldersgruppen fem til ni år druknede oftest ved badning ved kysten, i søer og i svømmebassiner, og samme mønster ses for de 10 til 14 årige. For de ældste i aldersgruppen 15 til 17 år var der ikke registreret dødsfald ved badning ved kyst eller sø, derimod var der fire drukneulykker i havne. Som blandt de voksne var der store kønsforskelle i børneulykkerne, hvor drengene (83%) var langt mere udsatte end pigerne (17%).

4. Fatale drukneulykker i Danmark 2001-2013

Tabel 22: Fatale drukneulykker blandt 0-17 årige børn i perioden 2001-2013, opdelt på år og køn

	Drenge	Piger	I alt
2001	5	0	5
2002	6	1	7
2003	3	1	4
2004	3	3	6
2005	5	0	5
2006	5	2	7
2007	5	0	5
2008	6	0	6
2009	1	0	1
2010	1	1	2
2011	1	0	1
2012	1	0	1
2013	1	1	2
I alt	43	9	52

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 23: Fatale drukneulykker blandt 0-17 årige børn 2001-2013, opdelt på alder og aktivitet

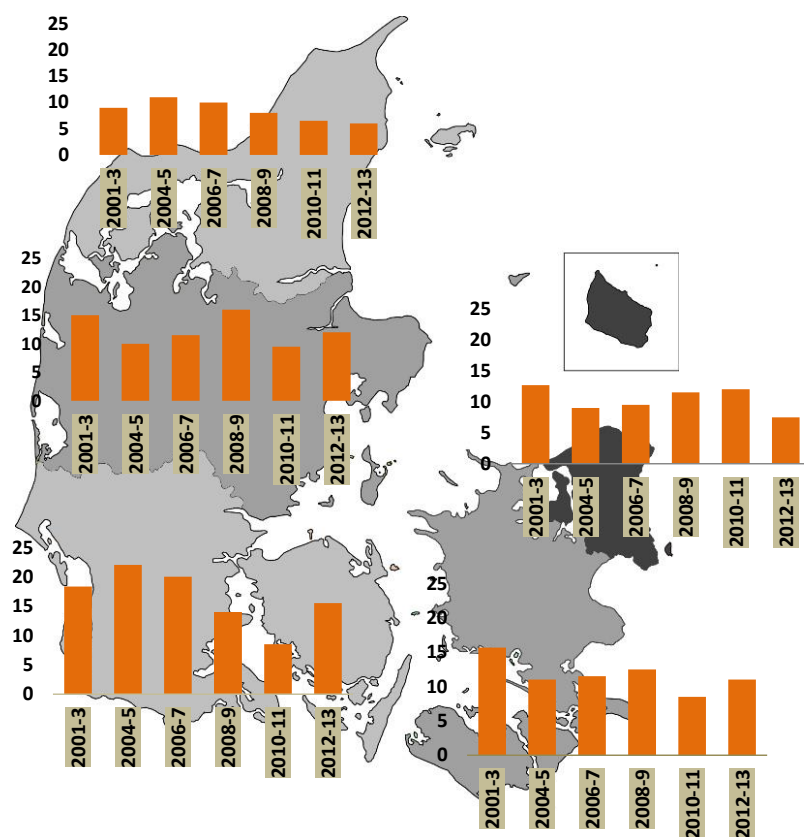
Alder	Badning, svømning	Bad, badekar	Trafik	Færdsel på havn	Andre aktiviteter	Uoplyst	I alt
0	0	2	0	0	0	0	2
1-4	1	1	0	0	10	3	15
5-9	13	0	0	0	2	3	18
10-14	7	0	0	0	0	1	8
15-17	2	0	1	3	0	3	9
I alt	23	3	1	3	12	10	52

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.8. Fatale drukneulykker i regionerne

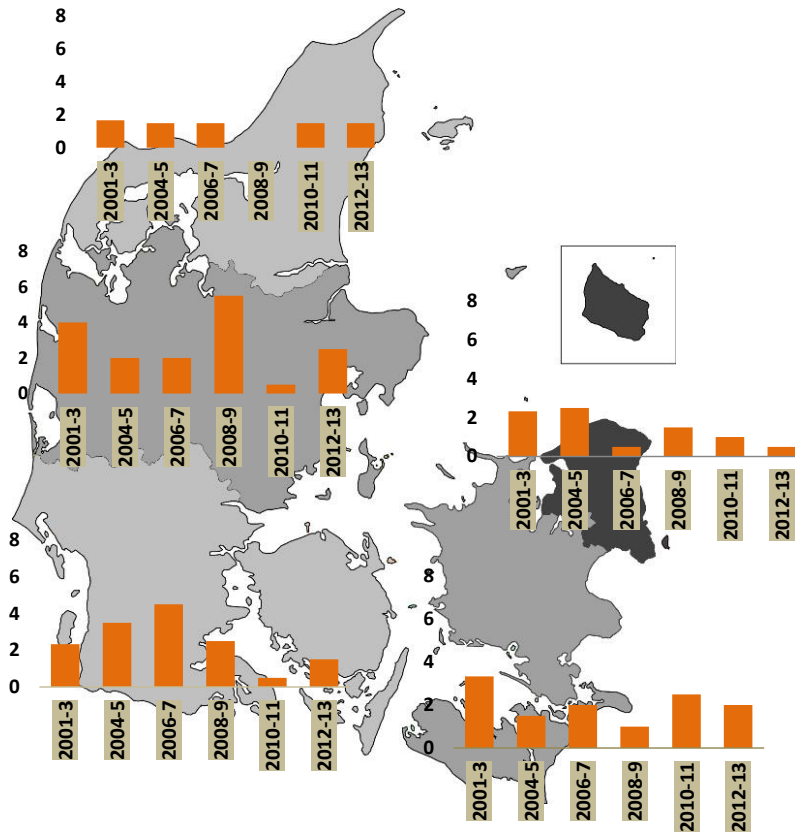
Som det fremgår af kortene, forekommer drukneulykker ikke jævnt fordelt over Danmark. De følgende figurer viser, hvordan fordelingen er på de fem regioner og udviklingen fra 2001 til 2013. Forekomsten af druknedødsfald er i år i absolutte tal, dvs. ikke korrigeret for forskelle i befolkningstal i regionerne.

Figur 10: Antal fatale drukneulykker 2001-2013, årligt gennemsnit opgjort på regioner

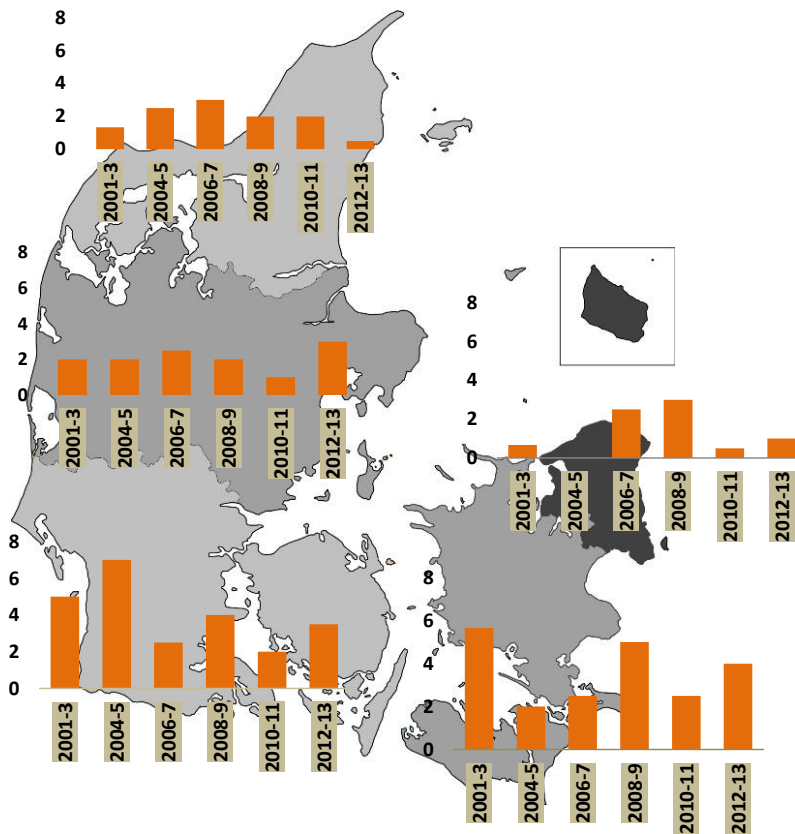
Figur 10 viser, at Region Syddanmark har flest drukneulykker og Region Nordjylland færrest. Sidstnævnte har dog også den mindste befolkning. Tendensen til færre drukneulykker er tydeligst i Region Nordjylland.

Figur 11: Antal fatale badeulykker 2001-2013, årligt gennemsnit opgjort på regioner

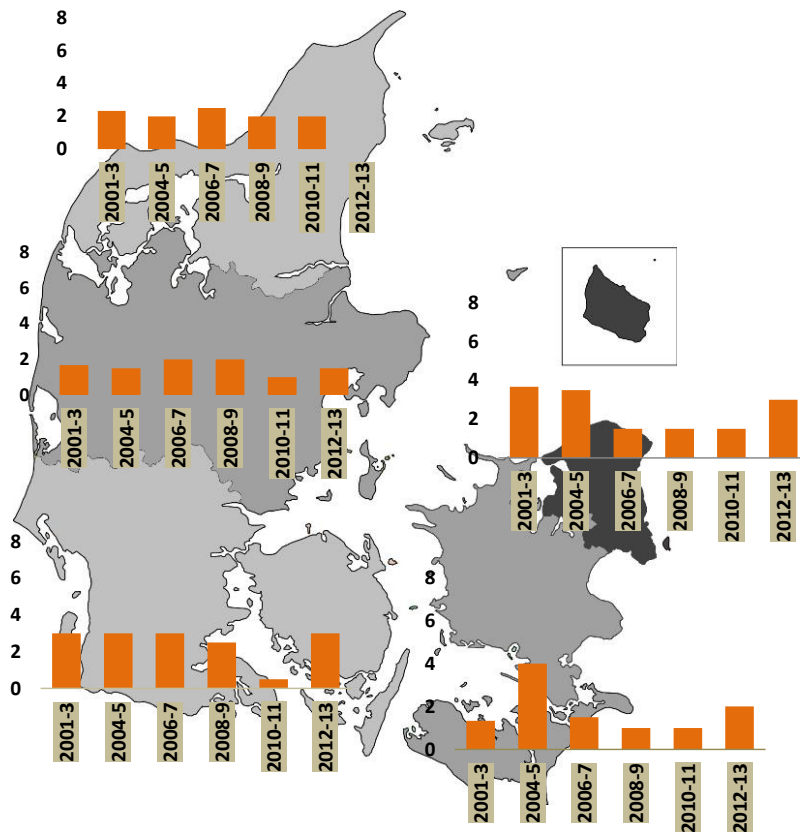
Figur 11 viser forekomsten og udviklingen i badeulykker i de enkelte regioner. Tallene er dog så små, at variationerne over tid i høj grad skyldes tilfældigheder. På denne figur har turisternes drukning en betydelig indflydelse, især i de jyske regioner på grund af badeulykker ved Vestkysten.

Figur 12: Antal fatale drukneulykker i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd 2001-2013, årligt gennemsnit opgjort på regioner

Figur 12 viser forekomsten og udviklingen i drukneulykker i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd. Region Nordjylland, Region Syddanmark og Region Sjælland har flere ulykker end de resterende regioner i forhold til befolkningstallet. Forklaringen kan muligvis være, at disse regioner har farvande, som ofte benyttes af sejlere og fritidsfiskere.

Figur 13: Antal fatale drukneulykker i relation til færdsel på havn 2001-2013, årligt gennemsnit opgjort på regioner

Figur 13 viser udviklingen og fordelingen af drukneulykker ved færdsel til fods på havne. Region Nordjylland skiller sig ud med forholdsvis mange drukneulykker frem til 2010.

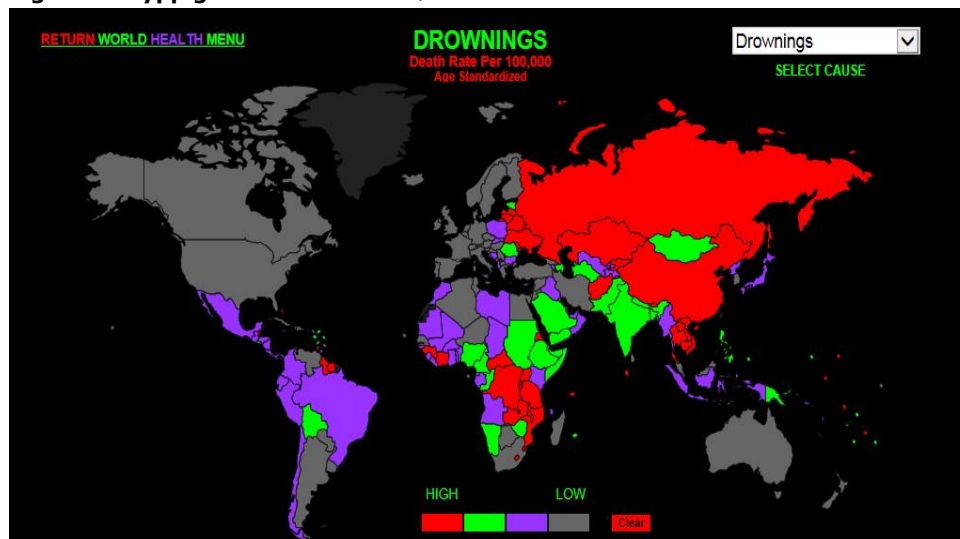
5. Drukning internationalt

5.1 Overblik

Set i et internationalt perspektiv er drukning den hyppigste type af dødsulykker efter trafikulykker, idet omkring 372.000 årligt dør som følge af drukneulykker ifølge WHO⁸, et tal der sandsynligvis er for lavt på grund af mangelfuld rapportering. Hertil kommer et stort antal selvmord ved drukning. I de internationale sammenligninger indgår personer, som drukner udenfor landets grænser ikke. Drukne i forbindelse med Estonias forlis i 1994 er registreret, men indgår ikke i de viste perioder. Forliset medførte at incidensraten i Estland var 37/100.000 og i Sverige var 7,5/100.000 i 1994.

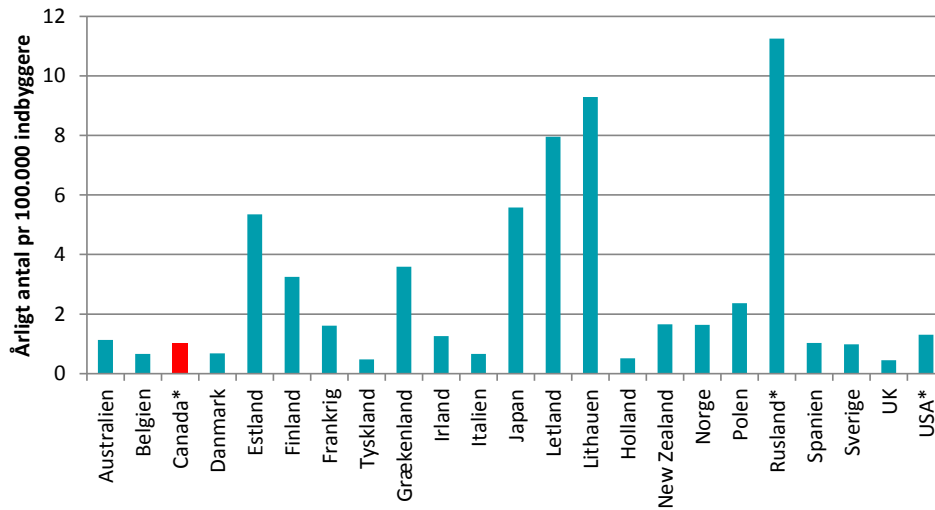
Som det fremgår af figur 14 sker langt de fleste dødsfald som følge af drukneulykker, 97%, i udviklingslandene. Blandt lande med meget høje rater af drukning er Malawi med 12 årligt pr 100.000 personer, eller mere end ti gange så mange som i Danmark. De følgende analyser vil dog fokusere primært på lande, som Danmark kan sammenlignes med, primært i Europa, samt New Zealand, Rusland, Japan, Canada, USA og Australien.

Figur 14. Hyppigheden af druknedødsfald internationalt

Rød markerer rater over 6/100.000 indbyggere, grøn rater over 4/100.000 og lilla rater over 2,3/100.000. Kilde: www.worldlifeexpectancy.com

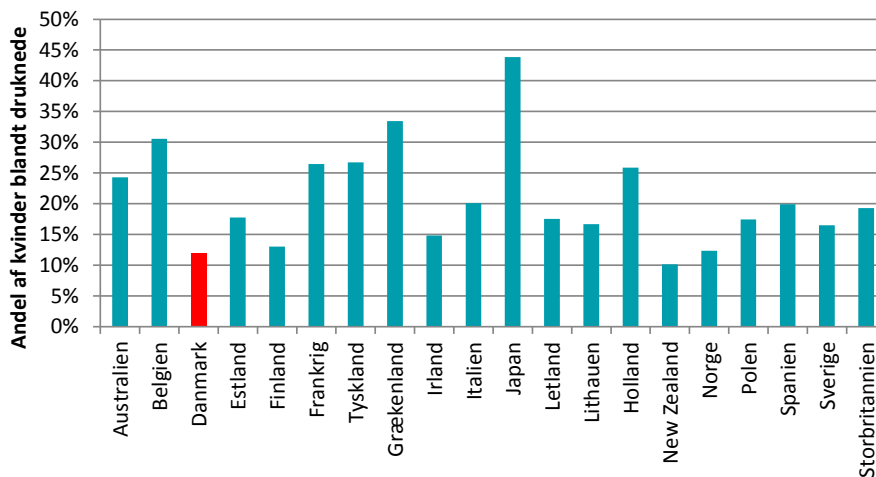
Figur 15 viser den årlige forekomst af fatale drukneulykker pr. 100.000 indbyggere, baseret på perioden 2009-2011, eller nyeste data. Som det fremgår ligger Estland, Letland og Litauen meget højt sammen med Japan, med omkring 5-10 druknedøde pr. 100.000. Modsat ligger en del lande meget lavt med under én død årligt pr 100.000, nemlig Storbritannien, Holland, Italien, Canada, Tyskland, Belgien samt Danmark.

Figur 15. Incidensrate af drukneulykker i udvalgte lande, gennemsnit for perioden 2009-2011 eller nyeste tal

*) Seneste tal for Canada er fra 2005; seneste tal for Rusland er fra 1998; seneste tal for USA er fra 2007

5.2 Kønsforskelle

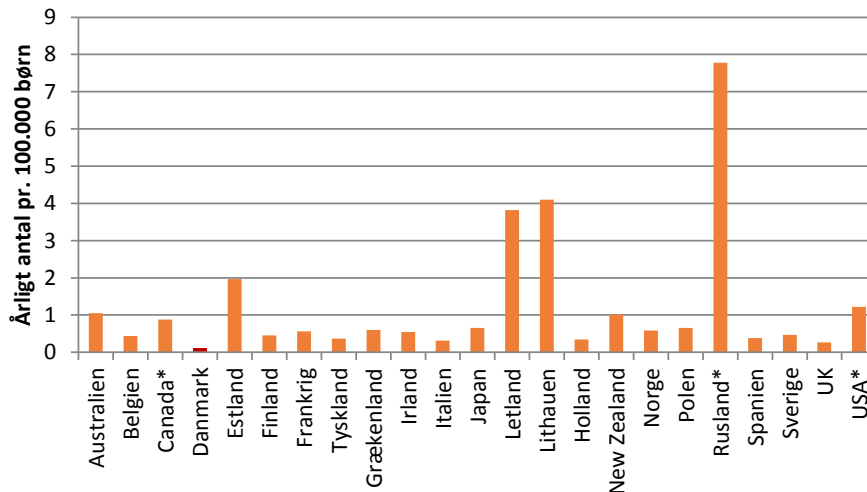
I Danmark er ca. 80% af de druknede mænd og kun 20% er kvinder. I alle lande udgør mænd den overvejende del af de druknede, men der er dog visse forskelle landene imellem (figur 16). Især i Japan er der en stor andel af kvinder, men også i Grækenland og Belgien er andelen af kvinder betydeligt større end i Danmark.

Figur 16. Andelen af kvinder blandt de døde i drukneulykker. Data fra 2009

5.3 Børn

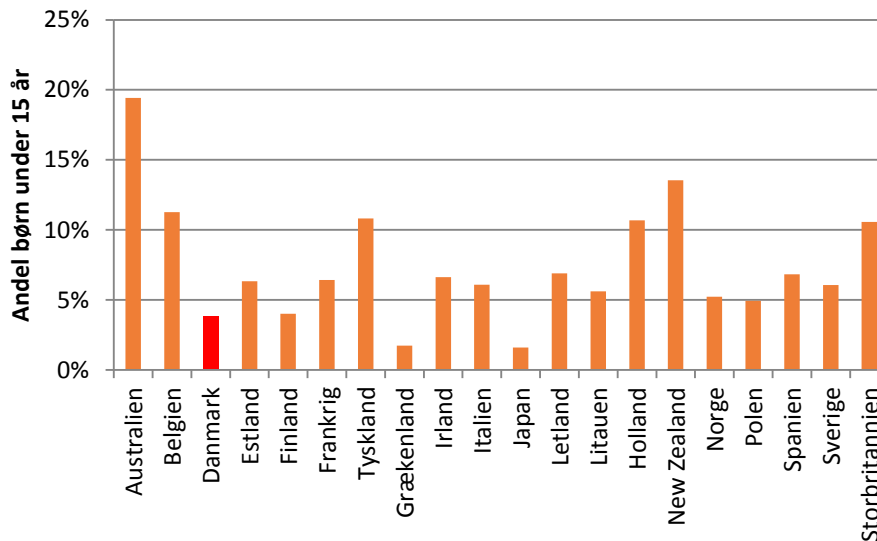
I nogle lande udgør børn under 15 år en stor del af de druknede, mens de i andre lande kun udgør en lille andel (figur 17b). I denne sammenligning ligger Danmark bemærkelsesværdigt lavt, også sammenlignet med lande der har en meget lav ulykkesdødelighed som UK og Sverige. Særligt de baltiske lande og Rusland skiller sig ud med en meget høj rate af drukning blandt børn (figur 17a).

Figur 17a. Incidensrate af drukneulykker for børn under 15 år i udvalgte lande, gennemsnit for perioden 2009-2011 eller nyeste tal

*) Seneste tal for Canada er fra 2005; seneste tal for Rusland er fra 1998; seneste tal for USA er fra 2007

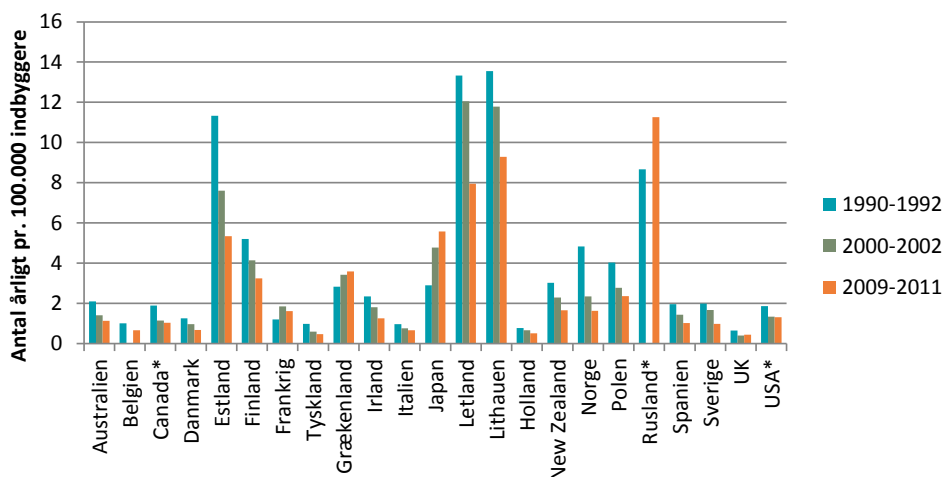
Figur 17b. Andelen af børn under 15 år blandt druknede i ulykker i udvalgte lande, baseret på gennemsnittet af 2009-2011 eller nyeste tal

5.4 Udvikling

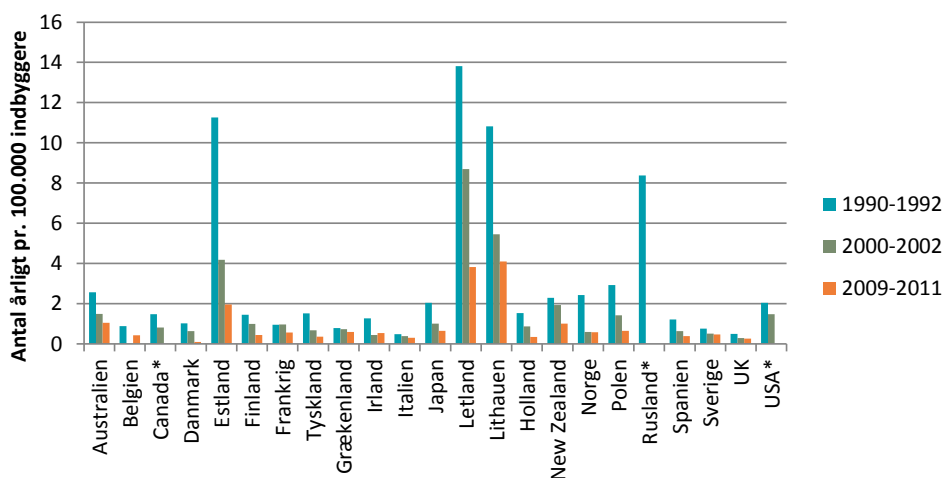
Generelt er antallet af drukneulykker faldet de seneste 20 år i stort set alle lande. Der er dog visse lande, der skiller sig ud. Japan og i en vis udstrækning Grækenland har haft et stigende antal druknedøde. Udviklingen kan dog være påvirket af registreringstekniske forhold, da klassifikationen af dødsårsager har ændret sig gennem årene, og ikke samtidig i de enkelte lande. For eksempel benyttede Danmark som det eneste land den 8. internationale klassifikation af dødsårsager frem til 1993, hvorefter den 10. og nyeste er benyttet fra 1994 og frem. Grækenland har alle årene 1990-2012 benyttet den 9. version. Forskellene skulle dog ikke betyde så meget – dog kan man før version 10 ikke skelne mellem bådulykker som medfører drukning og bådulykker, hvor man dør af en anden dødsårsag, f.eks. brand.

Figur 18. Udviklingen i raten af drukneulykker for udvalgte lande, 1990-2011

*) Seneste tal for Canada er fra 2005; seneste tal for Rusland er fra 1998; seneste tal for USA er fra 2007

Figur 19. Udviklingen i raten af drukneulykker blandt børn under 15 år for udvalgte lande, 1990-2011

*) Seneste tal for Canada er fra 2005; seneste tal for Rusland er fra 1998; seneste tal for USA er fra 2007

Alle lande udviser et fald i antallet af drukneulykker blandt børn, udviklingen er mere markant end for de voksne.

6. Druknedødsfald blandt danskere druknet i Danmark 1970-2013

I dette kapitel beskrives udviklingen i fatale drukneulykker over en periode på 44 år. Det officielle Dødsårsagsregister indeholder alene oplysninger om personer med fast bopæl i Danmark, som er døde i Danmark. **Derfor indgår udlændinge (dvs. f.eks. turister, fiskere og sejlere) ikke i datamaterialet i dette kapitel.** Druknedødsfald i Grønland og Færøerne indgår heller ikke i opgørelserne i dette kapitel.

6.1 Omfang

I alt 7.731 danskere døde i perioden 1970-2013 ved drukning i Danmark. Heraf var 3.313 (43%) drukneulykker, 3.674 (48%) selvmord ved drukning, 35 drab (0,5%), mens dødsårsagen for 709 (9%) druknetilfælde var ubestemt.

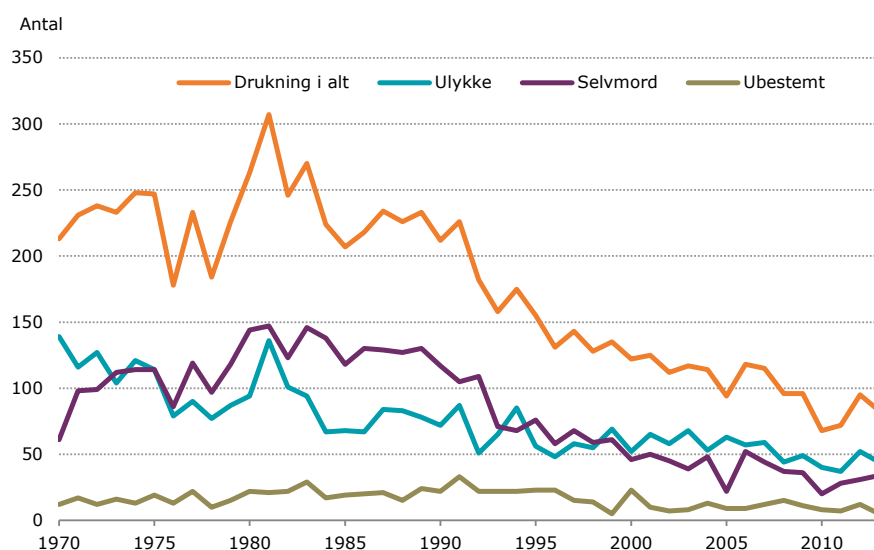
6.2 Udvikling over tid

Det årlige antal af danskere, der er døde som følge af drukning i Danmark – ulykker såvel som selvmord og drab – faldt markant i perioden 1970-2013 fra 213 til 83, med et maksimum på 307 i 1981 og et minimum på 68 i 2010. Antallet af fatale drukneulykker faldt fra 139 i 1970 til 44 i 2013 (figur 20 + bilagstabel B1).

Fatale drukneulykker blandt kvinder har ligget på et lavt niveau i hele perioden (figur 21 + bilagstabel B2).

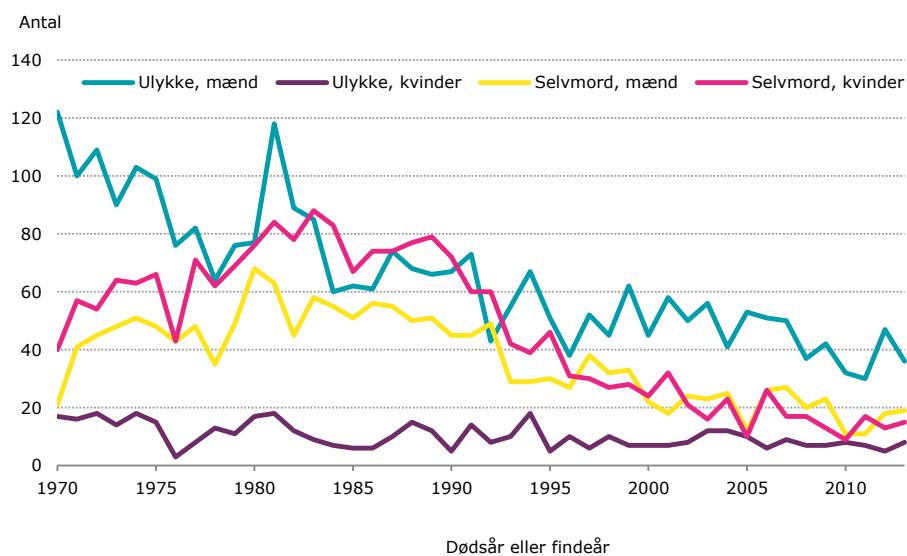
Udviklingen i antallet af selvmord ved drukning viste et andet mønster: Perioden 1970-1981 var kendetegnet ved en stigning i antallet af selvmord fra 61 til 147, mens den efterfølgende periode frem til 2013 var karakteriseret af et markant fald. Særligt kvinders selvmord ved drukning er antalsmæssigt faldet markant i perioden (figur 21).

Figur 20: Danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2013, opdelt på dødsårsag

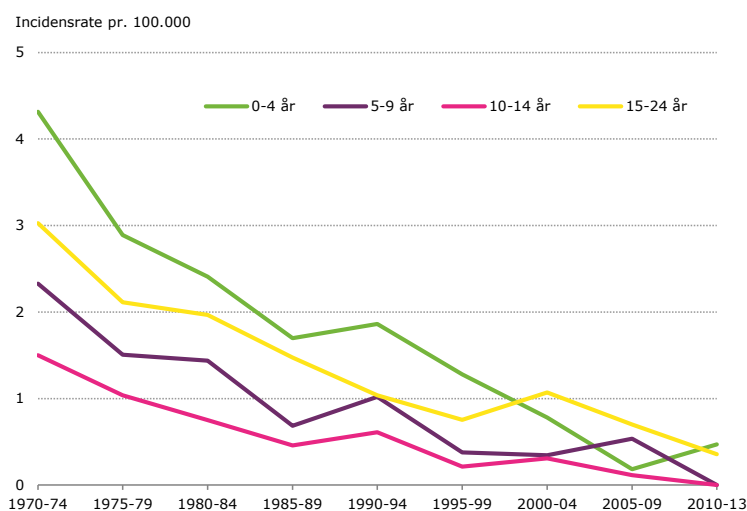
Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

Figur 21: Danskere druknet i Danmark som følge af selvmord eller ulykke i perioden 1970-2013, opdelt på køn

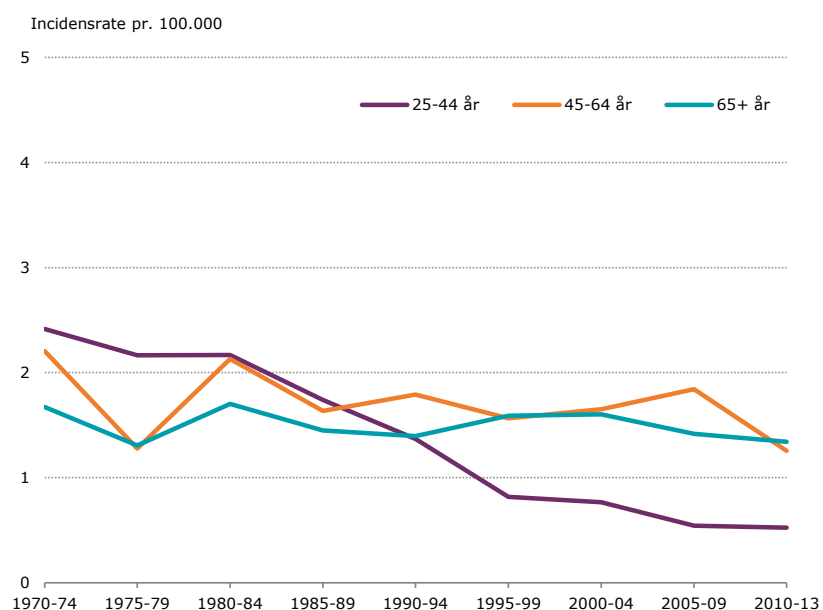
Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

Figur 22a: Danskere druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2013, fordelt på aldersgrupper. Rater pr. 100.000 indbyggere.

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

Figur 22b: Danskere druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2013, fordelt på aldersgrupper. Rater pr. 100.000 indbyggere

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

Figur 22a og 22b viser udviklingen igennem de seneste 44 år. Overordnet er der en faldende tendens for alle yngre aldersgrupper. Antallet af fatale drukneulykker pr. 100.000 indbyggere i aldersgrupperne nul til 44 år er faldet i perioden, og for alle aldersgrupperne under 45 år har raten siden 2005 ligget konstant under én pr. 100.000 indbyggere. Blandt de ældre aldersgrupper er der ikke noget entydigt fald. Figuren illustrerer samtidig, at aldersgrupperne over 45 år har den højeste risiko for at dø ved en drukneulykke, mens børn under 15 år har den laveste risiko.

7. Selvmord ved drukning

7.1 Omfang og udvikling

I perioden 2001-2013 begik 500 personer selvmord ved drukning i Danmark. Antallet af selvmord ved drukning har været svagt faldende i perioden. Der var næsten lige mange kvinder (47%) og mænd (53%) blandt ofrene. Selvmord ved drukning var hyppigst blandt voksne og ældre over 45 år og særligt blandt de 75+ årige (tabel 24). I 2013 var der dog flest selvmord i aldersgruppen 65-74 år. Selvmord ved drukning er jævnt fordelt over året; flest selvmord foregik i april og oktober (50 i hver måned) og færrest i månederne januar, februar og september (36 i hver måned).

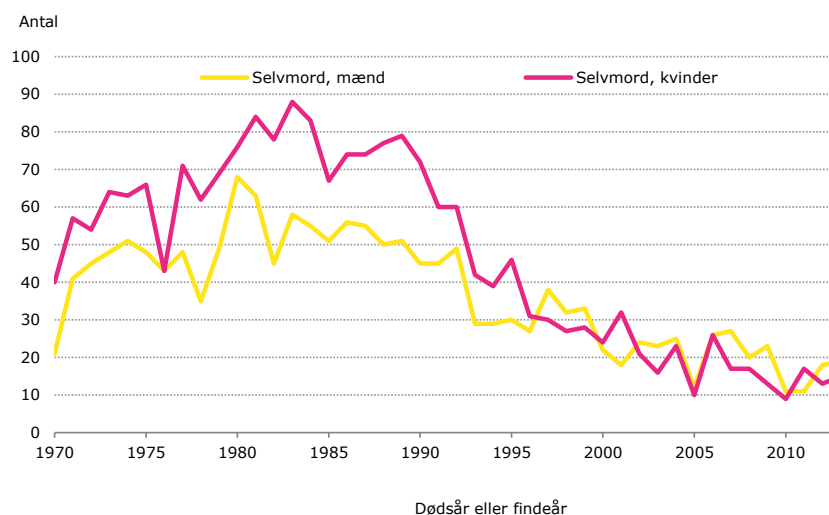
Tabel 24: Selvmord ved drukning, opdelt på aldersgrupper og år

Alder	Gns. 2001- 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt	Rate pr. 100.000
15-24	1	0	1	0	0	0	0	0	6	0,1
25-34	2	3	1	3	1	1	3	3	29	0,3
35-44	5	3	1	3	2	2	4	4	46	0,4
45-54	9	10	6	5	4	2	8	5	95	0,9
55-64	9	13	10	6	2	8	7	7	110	1,2
65-74	7	5	13	6	6	5	6	13	100	1,6
75+	10	10	6	13	6	10	4	3	113	2,2
Total	43	44	38	36	21	28	32	36*	500	0,7

*) En person med uoplyst alder

Antallet af personer, der begår selvmord ved drukning, har været faldende siden 1981, særligt blandt kvinder (figur 23). Faldet i antallet af selvmord ved drukning er næsten dobbelt så stort som faldet i antallet af selvmord generelt ⁽⁶⁾

Figur 23: Selvmord ved drukning 1970-2013 for mænd og kvinder

7.2 Sted for hændelsen

Havne var det sted, hvor flest personer valgte at tage deres eget liv (34%), at gå ud i vandet fra kysten ved strand eller andet var næsthøypigste lokalitet (19%), mens søer var tredje høypigste valg. Årsagerne til at disse lokaliteter vælges høypigst hænger formentlig sammen med nærhed og tilgængelighed. Derudover var der blandt de mandlige ofre en større andel, der benyttede broer til at springe ud fra (12%) og at drukne sig i forskellige former for vandløb (9%). Flere kvinder end mænd foretrak at gå ud fra kysten, og kvinder valgte også oftere at drukne sig i eget badekar (tabel 25)

Tabel 25: Selvmord ved drukning, opdelt på sted og køn, 2001-2013

	Mænd	%	Kvinder	%	I alt	%
Åbent hav, fjord	3	1%	7	3%	10	2%
Havn	98	37%	71	30%	169	34%
Sø	36	14%	41	18%	77	15%
Kyst	44	16%	50	21%	94	19%
Svømme-/havnebassin	2	1%	1	0%	3	1%
Badekar	10	4%	21	9%	31	6%
Bro	34	13%	14	6%	48	9%
Vandløb	23	9%	12	5%	35	7%
Andet	9	3%	6	3%	15	3%
Ukendt	6	2%	12	5%	18	4%
I alt	265	100%	235	100%	500	100%

7.3 Årsager til selvmord ved drukning

En gennemgang af dødsattester i perioden 2001-2011⁽⁶⁾, hvor dødsårsagen var selvmord ved drukning, viste, at ofrene ofte led af depression. I mindst 60% af selvmordene ved drukning var depression beskrevet som en medvirkende faktor til selvmordet. I det hele taget blev sygdom, egen eller nogle i nærmeste familie, og psykiske lidelser høypigst beskrevet som nogle af de bagvedliggende årsager til selvmordet. En del ofre led af psykiske lidelser, så som skizofreni, manio-depressivitet, paranoia o.a., andre led fysisk og psykisk pga. svær sygdom og stærke smerter. Ofte var et alkohol- og/eller medicinmisbrug gået forud for selvmordet. Derudover skete en del af selvmordene umiddelbart i forbindelse med svære begivenheder i eget eller familiens liv; f.eks. at ægtefællen eller et barn døde, personen fik stillet en tung/uheldredelig sygdomsdiagnose, mistede sit arbejde, gik konkurs el. lign.

8. Metode

8.1 Begreber anvendt i rapporten

Druknedød: Inklusion af dødsfald som drukning har som udgangspunkt været, at den primære dødsårsag i dødsattesten var angivet som drukning (submersio). Dødsfald som følge af nedkøling i vand samt dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følgevirkning af drukning, er også medtaget, da det kan være svært at bestemme den egentlige årsag til druknedødsfaldet; disse udgør ca. 1 %. Medtaget er også dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følgevirkning af nærdrukning. Senfølgerne medregnes, da dette netop angiver, at drukning er den tilgrundliggende årsag til dødsfaldet. Ved flere dødsfald har en obduktion fundet sted, og i disse tilfælde har det været dødsårsagen bestemt ved obduktion, som var den bestemmende faktor. Dødsfald i vandet, hvor den tilgrundliggende årsag er andet end drukning, f.eks. hjerteanfald, er ikke inkluderet i undersøgelsen.

Blandt ulykkestyper, der inkluderes er følgende:

- Drukning i vand.
- Drukning i andre flydende medier (f.eks. gylle).
- Senfølge af ikke-fatal drukningehændelse.
- Dødsfald som følge af nedkøling i vand.

Fejlkodning af dødsårsag på dødsattesten er selvfølgelig en mulighed. Således kan det ikke udelukkes, at dødsfald som følge af hjerteanfald eller lignende, mens man er i vandet, undertiden kodes som drukning på dødsattesten og heraf medtages i indeværende undersøgelse, hvis anfaldet og døden indtræffer, mens afdøde var i vand. Omvendt kan dødsfald, hvis egentlige årsag var drukning, blive fejlkodet som hjerteanfald og ikke drukning på dødsattesten, og i sådanne tilfælde vil druknetilfældet ikke optræde i denne rapport.

Døds måde: Angiver om dødsfaldet skyldtes henholdsvis ulykke, drab, selvmord eller er ubestemt mht. døds måde (typisk fordi det ikke kan afgøres, om der er tale om en ulykke eller selvmord).

Danskere: Refererer i rapporten til herboende personer med en registreret bopæl i Danmark på dødstidspunktet, som er druknet i Danmark, og som har et cpr-nummer. Danskere døde i udlandet registreres ikke i Dødsårsagsregisteret og er således ikke inkluderet i tabellerne i kapitlerne 3-5.

Udlændinge: Anvendes i rapporten om personer uden en registreret bopæl i Danmark, som er druknet i Danmark. Typisk vil der være tale om turister, fritidssejlere eller erhvervsfiskere.

8.2 Datakilder og analyser

Undersøgelsen gør brug af følgende datakilder:

- Dødsårsagsregisteret, Sundhedsstyrelsen/Statens Serum institut¹.
- Dødsattester for druknede danskere og udlændinge, indhentet fra Statens Serum Institut.
- Rapporter over redningsaktioner i danske farvande, politirapporter og avisartikler samlet af Søsportens Sikkerhedsråd, Søfartsstyrelsen (for perioden 2002-2013).
- Informationer fra aviser og andre medier indsamlet af Rådet for Større Badesikkerhed og Trygfonden, suppleret med søgninger i Infomedia og på internettet.
- Data udleveret af SOS International.

(1) Dødsårsagsregisteret

Registeret rummer data om alle dødsfald blandt personer med fast bopæl i Danmark, som er døde i Danmark. Registeret er aktuelt opdateret til og med 2013. I perioden 2001-2006 blev dødsattesterne indsendt til Sundhedsstyrelsen som papir, men fra 2007 sker indberetning via en elektronisk formular. Registeret dannes ud fra oplysninger på dødsattesten, der er udfyldt af en læge ved ligsyn. Dødsattesten er først og fremmest et retsligt dokument, der attesterer, at en læge har konstateret sikre dødstegn ved ligsynet, og at liget må begraves. Dødsattesten rummer tillige oplysninger om den tilgrundliggende og de medvirkende årsager til dødsfaldet og en angivelse af den formodede dødsårsag: naturlig død (sygdom), ulykke, selvmord, drab eller ubestemt dødsårsag. Dødsårsag kodes i overensstemmelse med WHO's retningslinjer og ud fra den internationale sygdomsklassifikation i perioden 1970-1993 ICD-8 og siden 1994 ICD-10². Den tidligere klassifikation, ICD-8, rummede ikke de samme muligheder for at karakterisere dødsårsagen som ICD-10, hvor der er specifikke koder, der kan tilkendegive en række ydre omstændigheder ved dødsfald betinget af ulykke, selvmord eller drab.

Det er den læge, der udsteder dødsattesten, som umiddelbart påfører den tilgrundliggende dødsårsag og eventuelle medvirkende dødsårsager og angiver dødsårsagen, dvs. naturlig død, ulykke, selvmord, drab (vold) eller uoplyst dødsårsag. Lægen angiver også de tilhørende ICD-10 koder for dødsårsager og disse registreres i Dødsårsagsregisteret. Ved dødsfald som drukning skal dødsfaldet anmeldes til politiet, og der vil i de fleste tilfælde blive foretaget et retslægeligt ligsyn ved en embedslæge eller vikarierende embedslæge, som skal medtage oplysninger fra politirapport på dødsattesten. Det sker dog ikke i alle tilfælde.

Dødsårsagsregisteret indeholder foruden cpr-nummer bl.a. oplysninger om dødsdato, dødssted/findested, bopælskommune, dødsårsager og dødsårsag samt angivelse af, hvilken type ligsyn der er udført, enten ligsyn ved egen læge eller sygehuslæge eller retslægeligt ligsyn, som udføres af en embedslæge og politi. Registeret rummer også oplysning om, hvorvidt der er foretaget en obduktion med henblik på at fastslå dødsårsag og dødsårsag.

Praksis for udstedelse af dødsattest

Ethvert dødsfald i Danmark, der ikke umiddelbart skønnes at være forårsaget af sygdom eller alderdom, skal anmeldes til politiet, der sammen med den stedlige embedslæge afgør, om der skal afholdes et retslægeligt ligsyn, og her tages stilling til, om der skal foretages yderligere undersøgelser af dødsfaldet, obduktion eller retskemiske analyser. Det betyder, at alle dødsfald ved drukning undersøges af politiet, som har pligt til at indhente en række oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet, såsom hvornår afdøde sidst var set i live, findested, tidligere selvmordsforsøg, psykisk sygdom, særlige livsbegivenheder forud for dødsfaldet m.m. Disse oplysninger videregives til den embedslæge, der afholder ligsynet sammen med politiet, og det er ud fra disse oplysninger og en undersøgelse af liget, at embedslægen træffer afgørelse om dødsårsag, dvs. om drukningen var at betragte som et selvmord, ulykke eller evt. et drab. I en række tilfælde kan dødsårsagen ikke fastslås ud fra oplysningerne, og dødsårsagen angives da som ubestemt.

(2) Gennemgang af dødsattester for danskere druknet i Danmark

Til den mere detaljerede analyse af drukning i perioden 2001-2013 har vi opbygget et datasæt over druknedødsfald baseret på oplysninger fra kopier af dødsattester og de supplerende kilder. Dødsattester indhentet til dette datasæt blev udvalgt fra følgende dødsårsager, der angiver drukning: V90, V92, W65-W74, X31, X38, X39, X71, X92, Y21 eller en af diagnoseerne T68 (nedkøling), T75.1 (drukning).

Datasættet inkluderer såvel umiddelbare druknedødsfald, som dødsfald kodet som senfølge af drukneulykke, så længe drukneulykken skete i den undersøgte periode 2001-2013. Dødsfald, som ikke skyldtes drukning, blev ekskluderet efter en gennemgang af dødsattesten. Dette drejer sig primært om dødsfald som følge af nedkøling, der ikke er sket i vand, samt om dødsfald, der førte til, at man faldt i vandet. Dødsattesterne bør indeholde en beskrivelse af omstændighederne omkring dødsfaldet, herunder oplysninger om afdødes sidste gøremål, livssituation og helbred. Disse oplysninger gives af vidner, læger og afdødes familie og venner, men oplysningerne mangler i en række tilfælde, hvor der ikke er udført et regelret retsligt ligsyn. Derudover indeholder dødsattesterne oplysninger om eventuel obduktion, hvis en sådan er udført, og disse oplysninger havde forrang, hvis de var modstridende med andre oplysninger i dødsattesterne.

Som følge af ændringerne mht. elektronisk indberetning viste det sig, at oplysningerne på dødsattesten ofte var mere mangelfulde end i tidligere år. Desuden manglede ca. 5% af dødsattesterne i denne periode. Vi har derfor især for perioden 2007 og frem fundet det væsentligt at supplere med andre datakilder.

Til belysning af, hvor mange udlændinge der drukner i Danmark, søgte vi oplysninger i Sundhedsstyrelsens/Statens Serum Instituts arkiver, som indeholder kopier af dødsattester for udlændinge døde i Danmark. Vi håndsorterede alle dødsattester i perioden 2001-2006 samt 2009-2010 og fandt de tilfælde, hvor drukning var anført som dødsårsag. For årene 2007, 2008 og 2011 fandt og leverede Sundhedsstyrelsen selv de relevante kopier af dødsattester til os. Sundhedsstyrelsen mener, at der er enkelte dødsattester, som aldrig når deres arkiver, da der ikke tages kopi, før dødsattesten med liget sendes tilbage til hjemlandet. Derudover var en del af dødsattesterne mangelfulde, hvorfor det ikke altid har været muligt at afgøre, om drukning var årsag til dødsfaldet. Disse blev ekskluderet. Fra og med 2007 bør dødsattesterne for udlændinge være indberettet elektronisk på lige fod med dødsattester for danskere. Eftersom en del dødsattester var mangelfulde, og andre kan formodes at mangle helt, vil de opgjorte tal for drukning blandt udlændinge i Danmark være minimumstal. For 2013 er oplysninger om udlændinge druknet i Danmark alene baseret på åbne kilder (især presseklip).

(3) Informationer fra Søsportens Sikkerhedsråd

Søsportens Sikkerhedsråd samler oplysninger om redningsaktioner til havs, herunder redningsrapporter, politirapporter, dødsattester og avisudklip. Disse blev gennemgået for perioden fra 2002 og frem for at undersøge, om der var tilfælde af druknedød, som ikke var registreret i Dødsårsagsregisteret, og for at finde de relevante oplysninger for disse dødsfald. Oplysninger for 2001 var desværre ikke tilgængelige.

(4) Informationer fra aviser og andre medier

Vi har benyttet oplysninger fra Rådet for Større Badesikkerheds offentliggjorte oplysninger om badeulykker, primært baseret på avisartikler for 2007 og 2008. Fra 2009 og frem har vi desuden haft adgang til rådets opgørelser over presseklip for alle drukneulykker. For 2009 og frem er presseklip vedr. drukning indsamlet af TrygFonden indgået som yderligere supplement. I perioden 2007 og frem har vi i tilfælde, hvor oplysninger manglede om druknedødsfaldet, søgt i Infomedia samt på internettet for at finde yderligere oplysninger, som kunne belyse ulykkessted og hændelsen, herunder dødsmanden.

(6) Informationer fra SOS International

SOS International har været behjælpelige med at stille data til rådighed om danskere som døde pga. drukning i udlandet, og som har brugt deres assistance til hjemtransport eller andet.

8.3 Revurdering af døds måde

Ved gennemlæsningen af dødsattesterne var der i en række tilfælde umiddelbart tvivl om klassifikationen af døds måde. Der er derfor gennemført en revurdering af samtlige dødsattester med henblik på tolkningen af døds måde. Denne revurdering er foretaget med baggrund i erfaring inden for retsmedicin og kodepraksis i Sundhedsstyrelsens medicinalstatistiske afdeling. Døds måde ved hvert enkelt druknetilfælde er således revurderet ud fra en gennemgang af oplysningerne på dødsattesten, hvor oplysninger om omstændigheder ved drukning, findested og forudgående omstændigheder har haft betydning.

Overgangen til elektronisk indberetning af dødsattester til Sundhedsstyrelsen/Seruminstituttet betyder, som beskrevet, at det er dødsattestudstedende læge, der direkte koder den tilgrundliggende og de medvirkende dødsårsager til Dødsårsagsregisteret. I forhold til tidligere praksis er der på en relativ stor andel af de elektronisk indberettede dødsattester ingen oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet, og i en del tilfælde er kodningen af dødsårsag/dødsårsager ukorrekt. I nogle tilfælde mangler der angivelse af døds måde. Der er i Sundhedsstyrelsen i et vist omfang foretaget en omkodning af diagnoserne, og kvaliteten fra 2010 og frem ser ud til at være forbedret betydeligt i forhold til perioden 2007-2009.

I 2013 skete der følgende revurdering af døds måde:

Af druknedødsfaldene kodet som ulykke i Dødsårsagsregisteret, blev et dødsfald efterfølgende omkodet til ubestemt døds måde.

Af druknedødsfaldene kodet som selvmord i Dødsårsagsregisteret, blev ingen omkodet.

Af druknedødsfaldene kodet som ubestemt døds måde i Dødsårsagsregisteret, blev et efterfølgende omkodet til ulykke.

Eksempler på beskrivelse kodet som ulykke

Fundet druknet i å med åben gylp. Havde været på værtshus.
Fundet i vandet, formentlig ved at sætte garn

Eksempler på beskrivelse kodet som selvmord

Fundet i sø, depressiv, tidligere selvmordsforsøg.
Kørt i havnen. Efterladt afskedsbrev.
Fundet livløs i badekar. Overdosis medicin i kroppen

Eksempler på beskrivelse kodet som ubestemt døds måde

Lig fundet i strandkanten.
Fundet i sø. Havde være nedtrykt. Ikke opfattet som selvmordstruet.
Fundet livløs i vandkanten. Var deprimeret.

For beskrivelse af revurdering af de tidligere års data henvises til de tidligere rapporter.

Ud af 1.464 dødsfald som følge af drukning i perioden 2001-2013 har det i 144 tilfælde ikke været muligt med rimelig sikkerhed at vurdere, om der er tale om selvmord eller ulykke. Dette betyder, at opgørelser over henholdsvis ulykker og selvmord er forholdsvis sikre, men samtidig også betegner et minimum. I forbindelse med rapporten for 2001-2009 blev druknedødsfald

med ubestemt døds måde undersøgt i forhold til øvrige karakteristika med henblik på at vurdere, om der reelt er tale om ulykker eller selvmord. I denne forbindelse blev der set på den druknedes køn, årstiden for drukning og sted for drukningen. Denne analyse gav intet entydigt resultat, men indikerede, at gruppen indeholdt såvel drukneulykker som selvmord.

8.4 Datakvalitet, sammenfatning

For årene 2007-2013 var kun ca. 95-96% af dødsattesterne indsendt. Hvis denne andel også gælder druknedødsfaldene, vil der mangle i alt ca. 30 dødsattester for disse år. Man kan dog frygte, at andelen er større for druknedødsfald på grund af de situationer, hvor liget ikke er fundet eller er skyllet i land i udlandet. De fleste af disse druknedødsfald er formodentlig fundet i forbindelse med gennemgangen af redningsaktioner, badeulykker samt avisclip.

Oplysninger om druknede udlændinge er mangelfulde, især før 2005. Dette skyldes blandt andet, at Sundhedsstyrelsen ikke kunne rykke for disse dødsattester, da dødsfaldene ikke kan identificeres i CPR-registeret.

Der kan være fejkodning af dødsfald, som skyldes drukning, især som senfølge. En analyse af dette baseret på en kobling af Landspatientregisteret med Dødsårsagsregisteret viste dog, at omfanget er relativt begrænset.

Kodningen af døds måden var i visse tilfælde usikker, da der ofte mangler tilstrækkelige oplysninger til at afgøre, om der er tale om en ulykke eller selvmord. Derfor blev døds måden revurderet efter en række kriterier, men alligevel må døds måden anses for at være usikker i mange tilfælde, og dette gælder i særlig grad dødsfald i 2008.

Der er desuden tilfælde, hvor der er usikkerhed, om døden skyldes drukning eller ildebefindende, f.eks. i forbindelse med hjertetilfælde. Da der kun i få tilfælde er foretaget obduktion, er døds årsagen ikke altid klar. Også her er der sket en revurdering af, om dødsfaldet skyldtes drukning.

8.5 Variable

Datasættet om druknedødsfald i Danmark i perioden 2001-2013 indeholder følgende variable:

- Cpr-nummer
- Dødsdato/findedato
- Køn
- Alder
- Døds måde (original samt revurderet)
- Bopælskommune
- Aktivitet forud for hændelsen
- Ulykkessted (tekstvariabel med præcis angivelse)
- Beskrivelse af omstændigheder ved dødsfald
- Andre til stede (ja/nej)
- Genoplivning (ja/nej)
- Ulykkessted (kodet)
- Ulykkesmekanisme (drukning eller nedkøling)
- Redningsvest benyttet
- Alkohol/beruselse (ja/nej)

Aktivitet

Aktivetskoden beskriver, hvad afdøde beskæftigede sig med, da ulykken skete. Opdelingen i forskellige aktiviteter har taget udgangspunkt i en tidligere analyse af drukneulykker i Danmark 1989-1993 af Jens Steensberg (4). Denne aktivitetskodning er valgt, da den giver et godt indblik i, hvilke forskellige typer af vandrelaterede aktiviteter, der hovedsageligt ses i forbindelse med drukneulykker. Aktivitetskategorierne er samtidig brugbare til at påpege de forskellige forebyggelsesområder, som må medtænkes i en analyse af drukneulykker i Danmark. Spørgsmålet om aktivitet er ikke relevant, når der er tale om selvmord, og variabelen anvendtes derfor alene ved analyse af drukneulykker. Kategorierne er beskrevet i afsnit 4.3.

Stedkoden

Stedkoden har, som aktivitetskoden, sit afsæt i kodningen anvendt af Steensberg (4), da denne opdeling giver det fornødne overblik over, hvor drukning finder sted, og da en sammenligning over tid derved bliver mulig. Dog er kategorierne vandløb samt bro tilføjet for at øge præcisionen af stedangivelse, og fordi begge kategorier indeholder et forholdsmæssigt stort antal druknedødsfald. Stedkoderne er oplistet i tekstboksen i afsnit 4.2.

Stedkoden betegner det sted, afdøde/drukne blev fundet. Eksempel: Hvis en person kæntrer med et skib på havet, angives stedet som 'åbent hav', mens stedkoden angives som 'kyst', hvis vedkommende er gået ud i havet fra stranden. Hvis der er oplysninger om, hvor langt fra kysten afdøde druknede, er der som udgangspunkt valgt en grænse på 200 m – dvs. hvis afdøde er mere end 200 meter ude, kodes det som 'åbent hav', og er stedet under 200 meter fra kysten, kodes det som 'kyst'. Stedkoden 'havn' anvendes, hvis den druknede faldt i vandet fra kajen eller fra et andet sted på havneområdet, herunder et skib i havn. Stedkategorien 'vandløb' dækker over såvel naturlige åer, gravede vandkanaler (herunder kanalerne i det indre København), grøftekanter med vand og lignende. I kategorien 'andet' er bl.a. indeholdt stederne: Is på vand, have (herunder fiskebassin og lignende), grusgrav, landbrugsareal, mergelgrav, mosehul, våge og vandbrønd m.fl.

Ved visse omstændigheder kan det være svært at afklare ulykkesstedet, f.eks. i de tilfælde, hvor personen findes drivende i vand/ved kyst, og det ikke kan bestemmes, om afdøde f.eks. er faldet overbord fra et skib ude på havet eller er faldet i havnen.

Referencer

1. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2010 - og udviklingen 1970-2010 København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, juni 2013
2. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2009 - og udviklingen 1970-2009. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, juni 2011
3. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2008 - og udviklingen 1970-2008. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, maj 2010
4. Steensberg J. Epidemiology of accidental drowning in Denmark 1989-1993. *Accid. Anal. Prev.* 30, 755-762
5. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2011 - og udviklingen 1970-2011 København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, juni 2013
6. Møller H, Laursen B. Suicide by drowning. 20th Nordic Research Conference on Safety, Helsingør, Danmark
7. van Beeck EF, Branche CM, Szpilman D, et al: A new definition of drowning: towards documentation and prevention of a global public health problem. *Bull World Health Organ* 83(11):853-856 (2005)
8. World Health Organization: Global report on drowning: preventing a leading killer. World health organisation (2014)

Bilagstabeller

**Tabel B1: Antal druknedødsfald i Danmark i perioden 1970-2013 opdelt på døds-
måde og år. Kun danskere. Kilder: Dødsårsagsregisteret (1970-2000) og Drukne-
registeret (2001-2013, korrigeret dødsårsag)**

	Ulykker i alt	Selv mord	Drab	Ubestemt årsag	I alt
1970	139	61	1	12	213
1971	116	98	0	17	231
1972	127	99	0	12	238
1973	104	112	1	16	233
1974	121	114	0	13	248
1975	114	114	0	19	247
1976	79	86	0	13	178
1977	90	119	2	22	233
1978	77	97	0	10	184
1979	87	118	6	15	226
1980	94	144	3	22	263
1981	136	147	3	21	307
1982	101	123	0	22	246
1983	94	146	1	29	270
1984	67	138	2	17	224
1985	68	118	2	19	207
1986	67	130	1	20	218
1987	84	129	0	21	234
1988	83	127	1	15	226
1989	78	130	1	24	233
1990	72	117	1	22	212
1991	87	105	1	33	226
1992	51	109	0	22	182
1993	65	71	0	22	158
1994	85	68	0	22	175
1995	56	76	0	23	155
1996	48	58	2	23	131
1997	58	68	2	15	143
1998	55	59	0	14	128
1999	69	61	0	5	135
2000	52	46	1	23	122
2001	65	50	0	10	125
2002	58	45	2	7	112
2003	68	39	2	8	117
2004	53	48	0	13	114
2005	63	22	0	9	94
2006	57	52	0	9	118
2007	59	44	0	12	115
2008	44	37	0	15	96
2009	49	36	0	11	96
2010	40	20	0	8	68
2011	37	28	0	7	72
2012	52	31	0	12	95
2013	44	34	0	5	83
I alt	3.313	3.674	35	709	7.731

Tabel B2: Antal fatale drukneulykker i Danmark i perioden 1970-2013 opdelt på år, køn og alder. Kun danskere. Kilder: Dødsårsagsregisteret (1970-2000) og Druknerregisteret (2001-2013, korrigeret døds måde)

	Mænd 0-24	Kvinder 0-24	Mænd 25-64	kvinder 25-64	Mænd 65+	Kvinder 65+	Ulykker i alt
1970	57	10	57	5	8	2	139
1971	54	9	40	6	6	1	116
1972	47	12	56	6	6	0	127
1973	31	7	50	4	9	3	104
1974	35	9	55	4	13	5	121
1975	38	7	52	6	9	2	114
1976	35	2	37	1	4	0	79
1977	36	4	38	4	8	0	90
1978	16	7	36	4	12	2	77
1979	25	8	44	1	7	2	87
1980	28	10	47	5	2	2	94
1981	36	8	73	6	9	4	136
1982	26	2	49	7	14	3	101
1983	17	2	53	3	15	4	94
1984	18	4	33	1	9	2	67
1985	15	1	40	3	7	2	68
1986	10	2	41	4	10	0	67
1987	16	3	48	3	10	4	84
1988	22	10	37	4	9	1	83
1989	18	2	40	4	8	6	78
1990	16	1	41	3	10	1	72
1991	17	2	49	9	7	3	87
1992	15	4	25	3	3	1	51
1993	13	2	38	4	4	4	65
1994	15	5	37	5	15	8	85
1995	10	1	31	3	10	1	56
1996	11	1	18	7	9	2	48
1997	15	1	27	3	10	2	58
1998	8	1	27	7	10	2	55
1999	7	1	41	3	14	3	69
2000	12	2	28	4	5	1	52
2001	12	2	36	4	10	1	65
2002	8	1	31	4	11	3	58
2003	4	1	34	6	18	5	68
2004	9	5	25	4	7	3	53
2005	7	0	36	7	10	3	63
2006	9	2	33	3	9	1	57
2007	6	0	35	6	9	3	59
2008	9	0	17	4	11	3	44
2009	2	1	31	4	9	2	49
2010	2	1	16	4	14	3	40
2011	4	1	19	3	7	3	37
2012	2	0	36	4	9	1	52
2013	5	1	20	3	11	4	44
I alt	798	155	1.657	188	407	108	3.313

Rapporten beskriver omfang og årsager til druknedødsfald i Danmark på baggrund af oplysninger fra dødsattester, Dødsårsagsregisteret, Søværnets Operative Kommando (SOK), Søsportens Sikkerhedsråd, TrygFondens presseklip og nyhedsmedier m.fl.

Et engelsk resumé er inkluderet.

Rapporten er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, på foranledning af TrygFonden.

